

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

IV. ročník ● 8-9/2011

POČÚVAJ

www.radio7.sk

rádio 7
rádio pre život

Satelitné a internetové vysielanie pre vás:

- spravodajstvo
- svedectvá zo života
- duchovné úvahy
- kresťanská hudba

Banská Bystrica 107,7 MHz

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie

satelit Astra 3A

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

ZA JOHONOM STOTOM 4
Ľudovít Fazekaš

PRI ŠÁLKE... 6
O kresťanoch
v Juhokórejskej armáde

NA ROZHRANÍ VIERY 11
Pavol Bomba

CHALUPÁRI 12

NOVÝ ZAČIATOK 18
Pavol Trúsik

MICHAL SLAVKA 20

TAIWANSKÉ ROZPRÁVANIA 23
Miro Moravský

SAMI PROTI SEBE 26
Štefan Markuš

DIALÓG MLADÝCH 27
Teen games

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1011

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdoš (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Jazyková úprava:** Anna Matláková
Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko **Adresa redakcie:** Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, č. tel.: 02 207 11 468 e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o. **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.
Predná strana obálky: Foto: Priečelie najväčšieho evanjelického chrámu na svete v Južnej Kórei

Projekt Roháček

100 rokov slovenskej Biblie

Rok kresťanskej kultúry SR 2010

Prof. Jozef Roháček (1877—1962)
Prvý prekladateľ Biblie do spisovnej slovenčiny
z pôvodných jazykov

Vážení priatelia,

projekt „100 rokov slovenskej Biblie“ zaradila Ekumenická rada cirkví SR do programu Roka kresťanskej kultúry na Slovensku 2010. Zámerom projektu je vytvorenie dôstojného pamätníka, pri príležitosti 100-ročnice prvého prekladu Biblie z pôvodných jazykov do spisovnej slovenčiny. V roku 1910 vyšlo v Budapešti prvé vydanie Evanjelia Sv. Marka, v preklade prof. Jozefa Roháčka. Slovenskí veriaci si tak v roku 2010 s vďačnosťou pripomínajú 100. výročie slovenskej Biblie. Naši rodičia, starí rodičia a aj súčasná stredná generácia duchovne „vyrástla“ na Biblii, ktorú nám tento výnimočný človek, ako svoje životné dielo zanechal.

Podľa dostupných štatistík vyplýva, že Roháčkova Biblia bola v období 1924—1974 opakovane vydaná v celkovom náklade 40 000 kusov.

Naším cieľom je postaviť dôstojný pamätník profesorovi Roháčkovi v jeho rodnom meste Stará Turá. Akademickí sochári Ján Šicko a Jaroslava Šicková-Fabrice vytvorili sadrový model portrétu J. Roháčka a finálna verzia sochy bude odlíata do bronzu. V spolupráci so samosprávou mesta Stará Turá sme vybrali vhodné miesto v centre mesta, kde bude pamätník umiestnený na podstavci zo švédskej žuly.

Celkové náklady projektu, t.j. technická realizácia odlatia do bronzu, inštalácia pamätníka a autorské honoráre za umelecké dielo, budú spolu 30 000 Eur. Týmto sa obraciame na všetkých ľudí, ktorých biblia profesora Jozefa Roháčka sprevádzala životom, so žiadosťou o finančnú podporu tohto projektu. Projekt zatiaľ podporili členovia koordinačnej skupiny vo výške viac ako 1000 Eur. Ekumenická rada cirkví v SR poverila Radu cirkvi bratskej v SR realizáciou tohto projektu.

Záštitu projektu má Občianske združenie Sluha (predsedom Správnej rady Združenia je Peter Ferík).

Finančné príspevky prosíme posilať na účet Občianskeho združenia Sluha:

Číslo účtu: 1015619003/1111

Banka: UniCreditBank

Konštantný symbol: 0379

Variabilný symbol: 66

(Pozn. číslo 66 = počet kníh Biblie)

Ochotným darcom vopred srdečne ďakujeme.

Štefan Markuš

koordinátor projektu

V Bratislave dňa 7. októbra 2010

Oznamujeme čitateľom, že slávnostné odhalenie pamätníka prof. Jozefa Roháčka, pri príležitosti 100. výročia vydania slovenskej Biblie, sa uskutoční v Starej Turej, dňa 29. októbra 2011. O programe slávnosti budeme informovať neskôr, ale už dnes Vás na slávnosť srdečne pozývame.

Organizačný výbor

**Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.**

Vitajte v reštaurácii

Nedávno ma v novinách zaujal článok o čašníkoch a hostoch. Redaktor sa pokúsil pozrieť na profesiu čašníkov z ich strany a položil si otázku: „Nenesieme na tom vinu aj my, hostia, že čašníci chodia k nášmu stolu s nechutou?“ Potom sa povypytoval viacerých čašníkov a skúmal, čo ich na správaní hostí najviac irituje. A čo zistil?

Tak napríklad host, ktorý vojde do reštaurácie a nezareaguje na pozdrav personálu, ale sa obzerá, kam by si sadol, nemôže po takomto úvode očakávať od čašníka príliš priateľský postoj. Nemali by sme tiež očakávať, že nás obslúžia okamžite po usadení bez ohľadu na vyťaženosť čašníka, obzvlášť, keď máme evidentne dosť času. Pri objednávaní by sme sa mali vyvarovať vety „Čo máte dobré?“, pretože väčšina čašníkov je vraj na ňu priam alergická. Podobne účinkuje aj veta „Čo by ste mi odporučili?“, ktorú čašníci vnímajú ako pohodlnosť hosta, najmä ak ju vysloví bez prezrenia jedálneho lístka. Dôležité je pri objednávaní používať slová „prosím“ a „ďakujem“, pozrieť sa čašníkovi do očí a neobmedziť sa na rozkazy typu „dám si to a to“. Je tiež zbytočné kritizovať čašníka za zlé jedlo – on s tým nemá nič spoločné, iba ho priniesol z kuchyne.

Okrem toho, čašníci denne nachodia takmer desať kilometrov. Objednávku si teda máme dobre premyslieť a nepridávať im tým, že zmeníme názor a rozmyslíme si doobjednať niečo, čo sme predtým nechceli. Ešte chlieb k polievke, ešte tatarku, potom kečup... Suma sumárum, ako sa hostia správajú k čašníkom, tak sa oni budú správať voči hostom.

Pri čítaní tohto článku som si v duchu premietal svoje vlastné doterajšie spôsoby a usiloval som sa zapamätať si zásady, ktoré by mi mali v budúcnosti zabezpečiť priazeň čašníkov. Niežeby som v reštauráciách bol býval nejaký neokrôchanec, ale asi teda nemôžem očakávať pozitívny prístup od niekoho, komu ja – hoc i nevedome – sťažujem jeho službu...

Apropo – služba. V mysli sa mi vybavili Kristove slová o služobníkovi, ktorý príde z poľa a ide obsluhovať svojho pána. Teda je tiež v istom zmysle čašníkom. Má toho za sebou veľa – úmorná celodenná práca, navyše vlastné potreby – zaiste je hladný, bodla by sprcha a nejaká tá relaxačná polhodinka iba pre seba. Lenže prišiel aj jeho pán so svojimi potrebami. Ako by sa asi tváril dnešný čašínik, keby na neho od dverí bez pozdravu zavolať – „Dones mi niečo dobré, ale rýchlo!“

No, nechcem tu hodnotiť práva hostí, či prácu čašníkov. Len som si uvedomil, že my, kresťania, máme k čašníkom veľmi-veľmi blízko. „Obsluhujeme“ ľudí okolo nás, vo svete i v cirkvi. Pri stretnutiach s nami vstupujú do „Božej reštaurácie“ a my im „nosíme na stôl vôňu Kristovu“. A oni nám to niekedy uľahčujú, inokedy sťažujú. Ako zareagujeme, keď nás nedocenia? Keď nemajú pochopenie pre našu únavu, keď sa dožadujú našej pozornosti a chcú od nás, aby sme im, vhod i nevhod, pomáhali naplňovať ich potreby?

Z mojej neistoty ohľadne pravidiel v reštaurácii ma nakoniec vyviedli slová autorít – dlhoročných expertov, uverejnené v závere článku. Ich pohľad bol odlišný a do hmlistého relativizmu vniesol priam evanjeliou jasnosť: „Čašínik nemá právo hodnotiť, či host reaguje na pozdrav. Je úplne jedno, ako sa host správa, čašínik nemôže prijať jeho hru. On je ten, čo stojí na scéne, usmieva sa, komunikuje, je príjemný. Host je zákazníkom a je len na ňom, akým spôsobom si objednáva. Má právo byť nerozhodný a pre čašníka by to mala byť naopak radosť môcť niečo odporučiť, usmerniť ho. Ak to niekomu prekáža, nemal by túto profesiu robiť. Čašínik nie je len slúžiacim, ale istým spôsobom je hostiteľom. Je tiež zodpovedný za jedlo, ktoré prevezme od kuchára. Ak nie je dobré, nemal by ho dávať ani hostom.“

Áno, toto sú slová pre služobníkov, ktorými sme ty i ja. „Obsluhujme“ teda s ochotou a radosťou ničím nepodmieňovanou, pretože v každom našom „hostovi“ prichádza Kristus.

RASTISLAV
ŠTEVKO
(Autor
je členom
staršovstva CB
v Leviciach.)

NAPÍSAI STE NÁM

www.mediasvatava.sk

bpiatko@internet.sk

**AD: OČAMI PREDSEDOV,
(DIALOG 6/2011)**

Dialog o sňatkoch na konferenci

V časopise Dialóg (6/2011) jsem si přečetl hodnocení bratislavské konference v rozhovoru s bratrem předsedou Jánem Henželem.

Na straně 19 se dotýká diskuse a hlasování o dvou variantách návrhu ohledně církevních sňatků. Píše: „v oboch případech zvíťazil cirkevný pragmatizmus bez ohľadu na to, či naše rozhodnutie je, alebo nie je

v súlade s biblickými princípmi“. Toto nešťastné vyjádrenie nebere v úvahu, že sedm ordinovaných kazateľů – teológů pripravilo tento návrh poctivě a čestně. Půl roku jsme ve Studijním odboru Rady CB zkoumali Starý zákon, judaismus, Nový zákon, právní stránku i praxi našich sesterských církví. Na základě biblické, hermeneutické a prakticko-teologické práce jsme dospěli k výsledku, který jsme předložili Radě, Komisi pro Ústavu a Řád a Společné konferenci. Staršovstva to měla předem a mohla materiály

studovat. Většina Rady CB v české části podepřela návrh Studijního odboru, který byl nakonec velkou většinou Společné konference přijat. Slova bratra Henžela o pragmatismu se tvrdě dotýkají Studijního odboru a také většiny Rady Církve bratrské, která se za návrh postavila. Domnívám se, že se jedná o výrok vyjádřený v emoci, který nemá co dělat s poctivou teologickou prací a s úctou ke spolumužníkům na Boží vinici.

*Pavel Černý, předseda
Studijního odboru Rady CB*

ZOMREL

JOHN ROBERT WALMSLEY STOTT

ČELNÝ PREDSTAVITEĽ NOVO- DOBÉHO EVANJELIKÁLNEHO KREŠŤANSTVA

27. júla 2011 odvolal Pán k sebe svojho služobníka Johna Stotta vo veku 90 rokov. Bol to vynikajúci predstaviteľ evanjelikálneho kresťanstva, a preto s vďačným pohľadom sa pozrime v krátkosti na jeho život, aby sme tam získali podnety na úpravy a opravy nášho života.

John Stott sa narodil roku 1921 ako syn londýnskeho lekára Arnolda Stotta. Už pri štúdiu na strednej škole sa obrátil a stal sa vedúcim kresťanskej mládeže. Na vysokých školách Trinity College a Ridley Hall získal filozofické a teologické vzdelanie, na základe ktorého dostal aj najvyššie akademické vyznamenanie DD (Doctor of Divinity). Bol ordinovaný za duchovného anglikánskeho cirkvi a časom sa stal v Londýne vedúcim veľkého zboru All Souls Church, ktorý mal viacero duchovných. Slúžil tu 30 rokov, kým v roku

1975 neodovzdal vedenie svojmu nástupcovi a popri tom vykonával rôzne duchovné práce: polroka slúžil v zbore a polroka sa venoval cestám do zahraničia, prednáškam, evanjelizácii a písaniu kníh. Posledné roky strávil v diakonickom domove Barnabas, kde svoj plodný život dokončil.

Spojenie teórie a praxe

Ide mu v prvom rade o to, aby kresťan myslel a podľa toho aj konal. Žije v zbore v centre Londýna, a aj keď

mu ponúkajú teologickú dráhu, zostáva pri svojich ľuďoch. Veď aj dobrá teológia nemá význam, ak sa neosvedčí pri ľuďoch. Preto školí aj druhých k pastoračii a zakladá spoločnosť „Counsel and Care“ (Rada a starostlivosť). Pritom však neopúšťa myslenie, lebo „najpraktickejšia vec je dobrá teória“. Píše knihu „Your Mind Matters“ (Na vašom rozume záleží). Spolu s inými zakladá „Spoločenstvo európskych evanjelických teológov“ a „Londýnsky inštitút pre súčasné kresťanstvo“. Pokánie je zmena zmysľovania a nie vyradenie zmysľovania.

Za normu myslenia pokladá Písmo, ktoré je však „Božie slovo v ľudských slovách“. Boh ponechal biblickým autorom ich temperament, štýl, slovník a kultúru. Kultúry majú aj rôzne symboly, pomocou ktorých sa usilujú podať pravdu. „Ale nech sú akékoľvek“, vraví Stott, „musia vyjadrovať vnútorný význam biblického učenia, aby sme nakoniec nepodržali len symbol a pritom stratili biblickú pravdu“, ako to urobil R. Bultmann, ktorý vlastne premenil učenie o Bohu na učenie o človeku svojím „existenciálnym pohľadom“. Preto Stott zakladá s inými výkladovú sériu „Posolstvo Biblie pre dnešný svet“, kde vyšlo veľa výkladov Písma.

V knihe „Ako rozumieť Biblii“ Stott ukazuje, že *Biblia má za úlohu ukázať na Krista*. Možno povedať, že Biblia je svedectvom o Kristovi ako Slove a že nakoniec je to On, o koho ide v Biblii a nie o Bibliu samotnú. To ukázal v knihe „*Sústredenie na Krista*“ (Focus on Christ). Naproti iným náboženstvám (napr. aj naproti židovstvu) rozlišovacím znamením kresťanstva je „Kristus v strede“. Nejde len o nejaké učenie, ale o stretnutie s Kristom samým. On je „Jediná cesta“ (Only One Way). Na kríži jedine môže spočinúť naša viera a nie na našich citoch, zbožnosti a úsilí. Pritom ale postoj viery má výsledok v skutkoch viery! Je preto len prirodzené, že jeho knihu „The Cross of Christ“ (v češtine s názvom *Kristův kříž*), mnohí považujú za Stottovo teologické *magnum opus*.

Ak sa človek stretne s Kristom, dostane za úlohu *podať zvesť o ňom ďalej*, t. j. evanjelizovať. Stott sa preto zúčastnil aj „Medzinárodného kongresu pre svetovú evanjelizáciu“ v Lausanne (1974) a bol redaktorom „Lausannského záväzku“. Na cestách do Tretieho sveta objavuje to, že evanjelizácia musí byť spojená aj so sociálnym záujmom. Dnešný svet chce užívať, cirkev sa od neho musí radikálne líšiť: znížiť svoje výdaje v prospech chudobných, najmä na južnej pologuli. Evanjelikáli sa zasadzujú o nové usporiadanie svetového hospodárstva.

Svet v celosti patrí Bohu

Znamená to najprv, že *Bohu aj na tele záleží*. Proti námietke protivníkov Stott je presvedčený, že Kristovo panstvo platí pre všetky oblasti pozemského života. Do evanjelia patria nielen evanjelizácia a misia, ale aj

sociálne, hospodárske, politické a kultúrne problémy. Píše knihu „*Poslušnosť Kristovi v meniacom sa svete*“ (1977). Ako má vyzerat osobný, rodinný, spoločenský život pod vládou Krista – Pána? V češtine vyšiel aj jeho výklad Kázne na vrchu: „Úzkou cestou“ (1982). Človek

sa odvracia od náboženskej i svetskej kultúry, ale táto antikultúra nepozná pravé nadšenie, a preto zdroj hľadá v drogách, promiskuite, v terorizme atď.

Vytvoríť inú kultúru je úlohou cirkvi, ktorá má nielen hlásať, ale aj uskutočňovať Božie požiadavky. Dlhो sme zdôrazňovali náš vzťah ku Kristovi, čo je isteže rozhodujúce. Záleží však nielen na vertikálnom, ale aj na horizontálnom rozmere našej viery. V diele „*Božia nová spoločnosť*“ (1979) Stott zdôrazňuje, že „cirkev patrí do evanjelia“, lebo je začiatkom Božieho kráľovstva. On však zostáva jej Hlavou, ktorú nemožno stotožniť s Telom. Tu aj evanjelikáli musia sa zúčastniť ekumenického rozhovoru, ale pritom neprehliadnuť to, čo nás od druhých delí, lež zhrnúť pravdy, na ktorých stál Kristus v sporoch s protivníkmi.

Pritom si nesmieme namýšľať, že *predstavujeme bezozvyšku biblické kresťanstvo*. To hovorí vo výklade Jánových listov (1964). Tak ako vtedy, aj dnes v niektorých evanjelických kruhoch sa zdôrazňuje pri Kristovi a Biblii iba božská stránka, ako keby Kristus bol „po zemi chodiaci Boh“, hoci on sa stal telom a človekom ako každý z nás. Treba ľutovať aj porušenie jednoty pri vzniku charizmatického hnutia, o čom Stott píše v knihe „*Krst a plnosť Ducha*“ (1964, 1975). Cirkev žije z Ducha, ale chýba jej nie krst Duchom, ale plnosť Ducha. S charizmatickými veriacimi sa Stott zišiel (1977) a pokúsil sa ozrejmiť jednotu i rozdiely.

Pritom si nesmieme namýšľať, že *predstavujeme bezozvyšku biblické kresťanstvo*. To hovorí vo výklade Jánových listov (1964). Tak ako vtedy, aj dnes v niektorých evanjelických kruhoch sa zdôrazňuje pri Kristovi a Biblii iba božská stránka, ako keby Kristus bol „po zemi chodiaci Boh“, hoci on sa stal telom a človekom ako každý z nás. Treba ľutovať aj porušenie jednoty pri vzniku charizmatického hnutia, o čom Stott píše v knihe „*Krst a plnosť Ducha*“ (1964, 1975). Cirkev žije z Ducha, ale chýba jej nie krst Duchom, ale plnosť Ducha. S charizmatickými veriacimi sa Stott zišiel (1977) a pokúsil sa ozrejmiť jednotu i rozdiely.

Ako potom má *vyzerat súčasný kresťan*? Na to Stott odpovedá knihou „*Súčasný kresťan*“ (1992, 1993). Dnešný svet zaujíma genetické inžinierstvo, transplantácia chirurgia, kozmické lety atď. Na to musíme brať ohľad, ale nesmieme sa prispôbiť jeho želaniam. Musíme sa držať Písma, ktoré vidí v Kristovej ideí života pre druhého riešenie aj dnešnej krízy. To vedie ale k tomu, aby sme nezostali v izolácii. „Biblické kresťanstvo patrí na trhovisko, nie do múzea. Únik a prispôbenie sa sú náprotivné omyly, ale ani jeden z nich nie je kresťanská voľba“. Načúvame Slovu a poslúchame ho, ale načúvame aj svetu a pomáhame mu.

Na záver treba povedať, že John Stott bol rýdzim človekom. Ako kazateľ a vykladač je objavný, ako učiteľ zrozumiteľný, ako pastor starostlivý, ako priateľ verný a ako kresťan slúžiaci. Spája v sebe dary, ktoré obyčajne sa nenachádzajú spolu. Neznamená to, že všetci s ním vo všetkom musíme súhlasiť. Ale načúvať mu a dať sa ním inšpirovať – to môžeme prijať ako veľký Boží dar „*na prípravu svätých k dielu služby*“ (Ef 4, 12).

Ludovít Fazekáš (teológ, CB Levice)

PRI ŠÁLKE S...

mjr. MIROSLAVOM BELANSKÝM
a kpt. MARIANOM BODOLLÓM

O KREŠŤANSTVE V JUHOKÓREJSKEJ ARMÁDE

sa rozprával: BOHUSLAV PIATKO

Foto: ARCHÍV HOSTÍ

*Duchovná práca v armáde. Pre mnohých starších nezlúčiteľné pojmy. V modernej profesionálnej armáde samozrejmosť. Už nejde o to, či duchovní v armáde áno, alebo nie, ale o to, aké sú podmienky na duchovné pôsobenie v tomto, denominačne rôznorodom, spoločenstve mladých ľudí v uniformách. Ide to vôbec dohromady – bojový výcvik, zbrane a Boh? Sú to špecifické podmienky, na ktoré sa treba aj špecificky pripravovať. Keďže u nás nemá armádny duchovný život veľké tradície (za totality nič podobné neprichádzalo ani do úvahy), musia sa aj naši armádni duchovní učiť. Aj za hranicami. Od tajomníka CB Ivana Markuša som sa dozvedel, že sa nedávno vrátili z náučno-poznávacej zahraničnej cesty dvaja príslušníci Slovenskej armády. Na moje prekvapenie, vrátili sa z Kórey. V našom vnímaní nie z kresťanského sveta. Zašiel som za nimi do trenčianskych kasární, aby som sa povyžvedal, čo si kresťanskí duchovní môžu doniesť z „nekresťanskej“ krajiny, presnejšie povedané – z armády krajiny, ktorá je stále vo vojnovom stave so svojím severným susedom – Severnou Kóreou. O tamojšej napätej situácii, ktorú vyvoláva komunistická vláda Severnej Kórey sa občas dozvedáme aj z médií. Ale nechajme rozprávať našich dnešných hostí **majora Miroslava Belanského a kapitána Mariana Bodollóa.***

Worship bola jedna z top vecí pre nás na tábore. Pre niektorých to bola očarujúca skúsenosť, pre iných skúsenosť so živým Bohom, pre ďalších úžasný čas jednoty medzi národmi a jazykmi. Vidieť ako Boh pracuje a ako sa ľudia zmenili v porovnaní s minulým rokom, je tiež úžasné. Takým je pre nás aj jednota a otvorenosť ľudí prichádzajúcich na camp, nie sú žiadne hranice, ani jazykové medzi nami, ak sme všetci ochotní komunikovať. Priatelia a bratia a sestry vo viere a čas s nimi strávený pri hrách a uctievaní boli jednou z najväčších spomienok. Vnímali sme atmosféru lásky na ihrisku, povzbudzovali iné krajiny a iné krajiny tiež povzbudzovali nás v kľúčových momentoch. Mestská hra v Bratislave bola významná pre viacerých z nás, bola dobre pripravená, zažili sme pekný pohľad na mesto. Atmosféra lásky... radosť a zábava je to, čo zostalo doteraz v mysliach väčšiny z nás.

Poľský tím

Ja a ja. Prečo sa zmieriť s Bohom? I.

Prečo si sám sebe tak málo rozumiem?

Rim 3, 25: „Boh ho ustanovil za prostriedok zmierenia prostredníctvom jeho krvi pre tých, čo veria.“

Ak sú nejaké komplikované veci pre pochopenie života a pochopenie biblických textov, tak sa práve púšťam na takúto pôdu. Vitaj. Áno, je to pozvanie premýšľať. Verím tomu, že máš mozog, ktorý je práve na toto stvorený. Verím tomu, že máš aj pocity, ktoré ti hovoria okrem kadečoho aj to, že niečo by sa mohlo a malo zmeniť. Verím tomu, že ak si si niekedy otvoril „raňajky“ a aspoň niečo z nich prečítal, tak ti život nie je úplne ukradnutý. Ešte raz. Súťou voči tebe, s rešpektom voči tvojmu životu, s rešpektom voči ťažkým otázkam – vitaj.

Jeden z problémov je, že sa cítime, že nemáme problém. Ja tu chcem písať o tom, ako sa zmieriť s Bohom cez zmieriteľa, ale pritom necítim žiaden problém. Môžeš si povedať, alebo aspoň myslieť: „Načo mi zmieriteľa, ak nie je problém? Načo mi liek, ak nie som chorý? Načo mi zmieriteľa, ak nie je vojna a nie je potrebné uzmiernovať znepriatelené strany?“

Premýšľajme spolu. Absolútne nechcem maľovať čerta na stenu, len trochu nahliadnuť do reality života. Je to strašne pestré, farebné, neexistujú jasné hranice, ale aj tak sa pokúsím definovať niekoľko oblastí, kde mier nie je a zmieriteľa potrebujeme.

TY. Jednoduché slovo. Akoby nič, ale pritom koľko sa za tým skrýva. Skrýva sa za tým celý nádherný zložitý komplex tvojho vlastného života. Skrýva sa tam celé tvoje detstvo. Bitky so súrodencami. Osamelosť, ak si sa nemal s kým biť... Opustenosť, alebo práve naopak hlboké prijatie rodičmi. Radosť, ťažšie, alebo bolestivé zážitky. Možno si videl veci, ktoré si nikdy nemal vidieť. Možno si nevidel to, čo si mal vidieť. Tak by sme mohli pokračovať aj po období puberty. Tvoje telo sa vyvíjalo zvlášť. Buď si svoje telo miloval(a)!, lebo bolo krásne a veľa ľudí ho obdivovalo. Možno pre krásu svojho tela si ho aj nenávidel(a)!, pretože si si prvýkrát všimla perverzné uslintané pohľady, z ktorých ti bolo na zvracanie. Možno tá tie pohľady práve naopak – priťahovali, vzrušovali... Možno si bol(a) presným opakom. Nikto si ťa nevšímal, ale iba tvojho kamoša(ku), ktorý bol krajší, štíhlejší, múdrejší, vtipnejší, ako ty. Bol si tučko, smiešny, s vyrážkami. Vieš o čom hovorím? Dalo by sa o tom písať romány. Takto by sa dal rozpitvať život donekonečna! Pokúsím sa ale ísť k podstate.

Medzi tebou a tebou mohla vzniknúť zvláštna priepasť, ktorú možno nevieš ani presne popísať. Si dospelý a keď sa úprimne pozrieš na seba, tak môžeš vidieť tri typy osobností: 1. arogantného drzáka, 2. neschopnú buchtu, 3. pohodového gaučiaka. Nechcem sa hrať na psychológa. Za všetkým je komplexný svet skúseností, sklamaní a víťazstiev, rôzne typy osobností a tak ďalej. Dokonca, aj keď

popisujem tieto typy, tak za nimi sa môže skrývať presný opak, akurát, že je zdanlivo dobre zamaskovaný...

Hovorím o inom. Hovorím o hlbokej identite. Hovorím o tom, že medzi tebou a tebou to nie je také jasné. Medzi tvojimi pocitmi a myslením to nie je také jednoduché. Medzi tým, po čom túžiš a tým, čo máš môže, a pravdepodobne aj je, veľká priepasť. Vo mne a v tebe je niečo, čo sa tak často, tak úprimne, pokúšame prikryť, alebo tomu utiecť. Vnútrotný chaos je väčší, ako sa na prvý pohľad zdá. Vnútrotný zápas medzi tebou a tebou je väčší, ako vidia ľudia okolo nás. Vnútrotná vojna prebieha. Niekedy zvíťazíš, inokedy ležiš porazený vo svojich zvratkoch. Niekedy vstaneš, ale inokedy boxerka do nosa.

Kto vstúpi a vytvorí poriadok v mojom chaose? Kto vstúpi a zmieriť mňa so sebou samým? Kto vstúpi a postaví to, čo sa rozsypalo? Kto vstúpi a polepí, čo sa rozbilo? Kto mi ukáže, ako vyzerá hlboký mier v duši? Kto ma zmieri so sebou?

To nie je všetko, ešte nás čaká vzťah medzi tebou a iným človekom a medzi tebou a márnosťou času, ktorý letí, ale ho nevieš zachytiť. Som jeden z tých, ktorí zápasia. Som jeden z tých, ktorí tiež potrebujú pomoc. Som jeden z tých, ktorí hľadajú mier. Som jeden z tých, ktorý som ten mier našiel.

www.ranajkysjezisom.blogspot.com

BLOGervin

M. Bodolló: Ponuku zúčastniť sa na tejto ceste sme dostali od tajomníka CB Ivana Markuša, za čo sa aj touto cestou a hneď na začiatku nášho rozprávania chceme poďakovať. Boli sme tam ako pozorovatelia a videli sme čosi neuveriteľné. Pôvodne sme si možno mysleli, že dačo ponúkne aj my, no musím povedať, že v drvivej väčšine sme, pomerne ohromení, prijímali my. A doniesli sme si toľko inšpirácie, že na jej realizáciu budeme potrebovať veľa sily a čas.

všetkých oblastiach by bolo smiešne: Oni majú armádu v počte 650 tisíc mužov, my 14 tisíc. Takže je to všetko trochu v iných dimenziách.

Armáda je však rovnako štát, ako u nás, no v našom povedomí štát nie je kresťanský. Ako to ide dohromady?

M. Bodolló: To sú možno tradičné pohľady na túto ázijskú krajinu. Skutočnosť dnešných dní je trochu iná. Takmer 30 % obyvateľov Južnej Korey sa hlási ku kresťan-

zázitok – sú nesmierne živé, tak trochu pripomínajú charizmatické letničné bohoslužby, sú popretkávané chválami. Tými to rozbehnú, dostanú mladých doslova do varu a potom príde kazateľ, zaspieva s nimi niekoľko piesní a nasleduje výklad Slova Božieho. To nie je zvesť, ako býva u nás, ale doslova výklad – vykladajú verš po verši, do toho vstupujú osobné svedectvá a rozhodnutia a potom výzva – čo ty spravíš s touto zvesťou, ktorú ti ponúkame?

Mjr. Miroslav Belanský Po skončení základnej školy študoval na vojenských školách, až v roku 1993 ukončil Vysokú vojenskú školu v Liptovskom Mikuláši. Po štúdiách pôsobil v Novom Meste nad Váhom ako veliteľ roty, v rokoch 1996–97 ako zástupca náčelníka ženijného práporu našej misijnej jednotky vo Vukovare. V rokoch 2001–2002 bol na svojej druhej zahraničnej misii vo funkcii spojovacieho náčelníka 4. mierovej misie UNFICYP na Cypre. Po návrate pracoval na MO SR. Neskôr ďalšie zahraničné vojenské misie v Bosne a Hercegovine, po návrate sa stal náčelníkom sekretariátu veliteľa pozemných síl OS SR. V súčasnosti pôsobí ako zástupca veliteľa práporu podpory velenia PS OS SR. Je ženatý a má tri deti.

Kpt. Marian Bodolló Pochádza z Gemera. Po absolvovaní gymnázia v Hnúšti študoval na Evanjelickej teologickej fakulte UK v Bratislave, ktorú ukončil v roku 2000. V tom istom roku nastúpil do cirkevného zboru Hrachovo. V roku 2007 absolvoval Dôstojnícky kurz absolventov vysokých škôl v Liptovskom Mikuláši v roku 2008 a nastúpil ako vojenský duchovný na Poddôstojnícku akadémiu do Martina. Po zániku tohto útvaru ho preveli na Veliteľstvo síl výcviku a podpory (VSVaP) do Trenčína, kde pôsobí až doteraz v hodnosti kapitán ako dekan Ekumenickej pastoračnej služby VSVaP v Trenčíne. Je ženatý a má tri deti.

Bolo to nejaké naddenominačné spoločenstvo, v ktorom ste sa pohybovali?

M. Belanský: Celý Military evangelical observation bol vyložený o evanjelickej cirkvi. Oni dosť na tom bazírovali, pretože ide o združenie evanjelikov v rôznych armádach sveta. Po prvý raz usporiadali takéto obrovské, dá sa povedať, celosvetové stretnutie v roku 2004, na ktorom sa zúčastnilo 196 krajín. Najskôr boli mnohí ako pozorovatelia a potom sa stali členmi spomínanej organizácie. Juhokórejčania boli vlastne iniciátormi myšlienky založenia medzinárodného vojenského kresťanského spoločenstva. Táto časť, kde sme boli my, niesla názov: *Vojenské kresťanské spoločenstvo*. Porovnávať sa s nimi vo

stvu, z toho asi 18 % sú protestanti a okolo 10 % katolíci. Budhistov je len asi 23 % zo všetkých obyvateľov a zvyšok sú ďalšie najrozličnejšie východné cirkvi a spoločenstvá a bez vyznania. Treba povedať, že najmä vďaka účinnému pôsobeniu misionárov na prelome 19. a 20. storočia tam došlo k nebyvalému rozmachu kresťanstva, a to, samozrejme, neobišlo ani armádu. Ročný nárast kresťanov v armáde je okolo 220 tisíc mužov. Je to neuveriteľné číslo, ale oni naozaj ročne krstia približne toľko vojakov – protestantov. V ich armáde pôsobí 260 stálych vojenských duchovných na plný úväzok a ďalších 300 v pomáha z cirkvi. Majú 1400 armádnych kaplniek a kostolov. Byť na ich bohoslužbách je obrovský

M. Belanský: Treba povedať, že bohoslužba sa vykonáva v rámci výcviku, nie ako u nás, kde sú bohoslužby dobrovoľné alebo len v čase obedňajšej prestávky. Aj keď bohoslužby nie sú povinné, vojaci ich navštevujú. Videli sme slávnostné bohoslužby pri príležitosti ich spomienkových slávností, na ktorých bolo 15 tisíc vojakov. A nebolo na nich vidieť, že by tam boli na rozkaz. Na ich tvárach bolo vidno, že sa bohoslužieb zúčastňujú vnútorne. To bolo jednoducho v atmosfére, oni to všetko prežívali veľmi viditeľne.

M. Bodolló: Boli sme na bohoslužbách, počas ktorých sa dalo pokrstiť okolo 200 vojakov.

M. Belanský: To sú zväčša ľudia, ktorí prišli do armády a dovtedy ►

sa možno ani nestretli s kresťanstvom. Vojenský kaplán sa s nimi porozprával a vyzval ich, aby zmenili život. Niektorí sa rozhodli, iní nie. A tí, čo sa rozhodli, hneď na mieste vypísali žiadosť, že majú záujem o krst. A zrazu nastúpilo asi šesť kňazov, ktorí ich tam pokrstili. Bol to silný zážitok, pretože sme boli vtiahnutí priamo do deja – my sme im asistovali. No vojenčinou sa to nekončí. Keď skončia jeden a polročnú povinnú vojenskú službu, idú domov a armádny servis pošle ich prihlášku ku kresťanstvu, k cirkvi do miesta ich ďalšieho pôsobenia.

Takže to nie sú len akési chvíľkové vzplanutia...

M. Bodolló: Vo veľkej väčšine prípadov určite nie. Od momentu, ako sa dajú pokrstiť sa o nich starajú vojenský farári a keď odchádzajú, preberajú starostlivosť o nich civilní pracovníci cirkvi.

Tak trochu to pripomína evangelizácie, ktoré si mnohí ešte pamätáme, no v dnešnej dobe sa už vytrácajú zo života. Boli ste tam, hovorili ste s nimi, je to úplne iná kultúra. Čo alebo čím ich oslovuje Božie slovo?

M. Belanský: Myslím si, že v prvom rade je to atmosféra, ktorá na bohoslužbách vládne.

M. Bodolló: Poviem to ako vojenský farár a možno potom sa Miroslav pridá trochu z iného pohľadu. Keď si to tak spätne premietnem – oni vidia, že sa im neponúka len slovo, ale že spolu so slovom sa o nich aj postarajú. Prídete do kostola, ktorý má tri podzemné garáže, takže môžete bez problémov zaparkovať. Už tam človek pocíti, že sa niekto o neho stará, že dakto je tam kvôli nemu, aby sa on dobre cítil. Pri privítaní je tam vždy niekto, kto vám podá ruku a do druhej vám dá program. Dokonca, keď ste cudzinec a, povedzme, nemáte zdravotnú kartu, ale potrebujete lekára, tak sú schopní vám základnú zdravotnícku starostlivosť poskytnúť priamo v kostole. Dokonca sú schopní vás na kratšiu dobu aj hospitalizovať. V kostole, ktorý sme navštevovali, majú štyri byty pre návštevníkov, ktorí nemajú kde hlavu skloniť. Ani sme

nepočítali množstvo sekcií detskej besiedky, len sme zaregistrovali, že mali besiedku pre deti do dvoch rokov, od dvoch do štyroch, od piatich do siedmich... a v nich bolo od 15 do 70 detí...

M. Belanský: ...len aby si nezaбудol – osobitne bolo postarané o hendikepované deti vo vydeľených priestoroch...

M. Bodolló: ...ale aj pre dospelých – zvlášť mali priestory pre hluchonemých, ďalšie priestory pre cudzincov, kde sa slúžilo v angličtine... Celkom určite sme všetko nevyrátali. Samotný kostol mal kapacitu pre 25 tisíc návštevníkov.

M. Belanský: Bohoslužby sú o 6.30, 9.00, 11.00 a 14.00 a všetky sú plné. Nemáte si tam kde sadnúť.

M. Bodolló: Na každých bohoslužbách slúži spevokol, ale na každých bohoslužbách je iný spevokol. Takže majú štyri 120-členné spevácke zbory. Na každých bohoslužbách slúži iný kazateľ. Majú desať kazateľov kmeňových a ďalších 12 pomocných kaplánov. Na počty pomocného personálu a diakonov sme sa radšej ani nepýtali. Mali tam sálu určenú len na nácvik spevokolov, reštauráciu veľkosti telocvične, vlastnú pekáreň, vlastnú knižnicu s možnosťou požičiavania kníh, ale aj vlastné knihkupectvo. A na záver šokujúce číslo: Tento zbor má 850 tisíc členov...

M. Belanský: Je to najväčší kostol na svete, ale my sme boli „doma“ v zbore, ktorý mal 35 tisíc členov. Spomínali sme, že prostredie vás má osloviť aj tým, že je o vás postarané. Ale treba povedať ešte jedno – rodiny trávajú v kostole celé nedele. Majú tam všetko, vrátane obeda v reštaurácii a toľko rozmanitého programu, že po celý deň je z čoho si vybrať. Samozrejme, to nie sú kostoly na aké sme my zvyknutí – nejaké lode s vežami, to sú obrovské kultúrno-duchovné centrá ako naše Auparky alebo Pollus v Bratislave a keby to nemalo na streche kríž, tak ani neviete, o čo ide. Tamojšie kostoly sú centrá, ktoré poskytnú každému, čo potrebuje, ale, samozrejme, najdôležitejšie je ich duchovné poslanie. To je nad všetkým, to je na prvom mieste.

M. Bodolló: To nefunguje tak, že vy sa tam idete vyžiť a zabaviť. Tí

ľudia tam idú predovšetkým kvôli zvestovanému slovu. Zaujímavá bola aj štruktúra ich bohoslužieb. Na začiatku zaspievali niekoľko piesní, potom prišla kázeň a po kázni už nebolo nič. Vnímanie Božieho slova už nerozbíjali žiadnou piesňou, žiadnymi oznamami, žiadnou zbierkou. Po kázni je len požehnanie a tým končia. Ale samotné kázne sú popretkávané osobnými svedectvami.

Je to všetko „naozaj“?

Dá sa tomu veriť, keď ide o také „masovky“?

M. Bodolló: Myslím si, že áno. Oni si nevedia predstaviť, že by inak konali ako veria. To bolo vidno v pracovnom nasadení, v neuveriteľnej disciplinovanosti. To nás fascinovalo. Až sme sa pýtali, čo spraviť preto, aby takéto prebudenie prišlo aj k nám. Keď som to rozprával pánovi Markušovi a prirovnal som to k duchovnému valcu, povedal: „Kiež by bolo predné koleso už na Slovensku!“

Ako ste sa vy, kresťania z kresťanskej krajiny cítili v pôvodne pohanskej krajine? Vidím, že ste ich životom a vierou priam nadchnutí... Predbehli nás vo viere?

M. Bodolló: Nevie, či predbehli, ale mám pocit, že chcú, aby sme boli s nimi. Inak by predsa tá ponuka neprišla. Oni vedia, že tam, kde je človek nasiaknutý božimi pravidlami, je istota. Veď takí ľudia nekradnú, necudzoložia, nezbiľajú. A v takom prostredí sa aj dobre podniká. Chceme, či nechceme, treba to brať aj z tejto stránky.

M. Belanský: Takéto vojenské kresťanské spoločenstvá už existujú vo vyše sto krajinách po celom svete. A zo všetkých existujúcich spoločenstiev pozývajú ľudí k sebe domov. Opakujem, my sme tam boli len ako pozorovatelia. Dnes je situácia, že oni vysielajú misionárov do celého sveta – rovnako do Afriky ako do Európy. Stretli sme tam Kórejkanku, ktorá pôsobila v Srbsku. Misijný duch je v nich naozaj veľmi silný, napriek tomu, že kresťanstvo tam prišlo len pred niečo viac ako sto rokmi a prvý preklad Biblie do kórejštiny bol v roku 1906.

Meditácia na modlitebnom kopci

Zhrňme aspoň v skratke – čo všetko ste tam absolvovali?

M. Belanský: Pozvali na tzv. modlitebný kopec. Keď sme sa ich pýtali, koľko takýchto kopcov alebo miest na modlenie majú v Južnej Kórei, generál, čo nás sprevádzal zaváhal „šesťsto?... tisíc? Jednoducho – veľa. A okolo každého takéhoto kopca je sústredených niekoľko chrámov. V tom ich modernom ponímaní. Do jedného z nich som chodil aj ja, ráno o pol šiestej. Prekvapilo ma, že som tam našiel ľudí, čo tam spali. Pýtal som sa, čo to znamená. Povedali mi, že sú medzi nimi aj tak trochu kriminálnici, o ktorých sa starajú a ktorým dávajú možnosť obrátiť sa. Čo ma ďalej na týchto „kopcoch“ zaujalo, boli modlitebné miesta pre jednotlivcov. Boli to, no nechcem povedať, že líščie nory, ale boli to meter a polkrát meter a pol diery do svahu, kde sa ľudia mohli utiahnuť do samoty, modliť sa a rozjímať.

M. Bodolló: Boli sme aj v demilitarizovanej zóne na 38. rovnobežke. Poukazovali nám miesta, kde sa ich severní susedia prekopávali popod hranice k nim. No predovšetkým sme spoznávali, ako možno v armáde rozvinúť duchovnú stránku života. Napríklad s modlitebnými skupinkami sa u nás v armáde nestretnete. Oni svoju činnosť nekončia bohoslužbami, ale snažia sa, aby ľudia na sebe pracovali aj po bohoslužbách, aby žili každým okamihom ako veriaci. Inak, aj tie modlitebné skupinky sú zvláštne: Optimálne sú tak 6- maximálne

10-členné. Nesmú mať vodcu, dokonca ani farár to nesmie viesť, lebo ostatní sa tak dostávajú do útlmu, do čiastočnej pasivity. Modlitebná skupinka musí byť spontánne živé spoločenstvo. Takže – nie je to o tom, prísť do kostola, zaspievať si, brať účasť na modlitbe a vypočuť si kázeň. Jednoducho – kostolom sa život veriaceho nekončí. V skupinkách si oni sami vykladajú Písmo, rozoberajú duchovné i životné problémy.

M. Belanský: Ja nie som vyštudovaný teológ, takže som sa s takýmto niečím veľmi nestretával, no zapôsobil to na mňa tak, že som to začal praktizovať aj sám. Dôležité na tom je to, že sa to dá preniesť aj do civilného života.

Kórejský polostrov zažil dlhú vojnu a už sme spomenuli, že aj dnes je to oblasť veľkého na-

pätia. Ako sa to odráža na ich životoch? Musia byť tým poznačení.

M. Bodolló: Boli sme tam na výročie začiatku kórejskej vojny (25. júna 1950). Zaviedli nás do múzea vojny. To nie je naše múzeum SNP pre školské zájazdy. To je múzeum-memento, múzeum-varovanie pre všetky generácie, aby im ani nenapadlo začať znovu vojnový konflikt. To nie je len múzeum fotografií a filmov. Je tam celá jedna dedina s figurínami, ktoré, keď ste videli, tak ste si mysleli, že sú to naozajstní ľudia. Utrpenie z nich doslova sálalo a bolo napísané: Týmto sme my prešli a už nikdy viac tým nechceme prejsť. Väčšina návštevníkov tohto múzea sú mladí ľudia, mladé rodiny s deťmi.

Nemali ste pocit, že by sa tam vyvolávala túžba po odplate, pestovala nenávisť, agresivita?

M. Belanský: V roku 1996 som bol v misii v Juhoslávii. Tam som chodil na obidve znepriatelené strany – na srbskú i na chorvátsku. Tam bolo na obidvoch stranách toľko nenávisť, že som to ešte nezažil. Kórejčania majú na 38. rovnobežke postavený kostol a pastor z toho kostola chce v demilitarizovanej zóne postaviť kliniku pre deti zo Severnej Kórey, aby im mohol pomáhať. Zháňa na to peniaze, píše do OSN, aby to podporili ako symbol zblíženia. Oni veria, že sa raz spoja. Vojna tam vlastne nie je ukončená, len je vyhlásený pokoj zbraniám. Už 60 rokov. Ja som tam nenávisť nevidel. ►

Na 38. rovnobežke

No a to sa už váš pobyt chýlil ku koncu.

M. Bodolló: Áno. Dostali sme certifikáty o absolvovaní a ponuku stať sa členmi tohto veľkého armádneho kresťanského spoločenstva, čo by sme veľmi radi uskutočnili. Radi by sme sa etablovali do takýchto medzinárodných

M. Bodolló: Celkom určite nie. Do Božieho slova sa tam nevnášajú žiadne prvky východných náboženstiev či filozofií. Oni sú naozaj hlboko veriaci. Priam exegeticky vykladajú Božie slovo. Rozoberajú, skúmajú ho zo všetkých strán – kto čo napísal, kedy, za akých okolností. Nič nezlahčujú, nič neprispôso-

lím jedno: musí k nám prísť nová reformácia, aby sme našli cestu, ako ďalej. Doniesol som si veľmi silné duchovné pookriatie a modlím sa, aby mi to vydržalo, aby to zo mňa nevyprchalo, aby sa môj život a moja viera čo najviac k sebe priblížili.

M. Bodolló: Medzi tými ľuďmi

Memory park

štruktúr, lebo v tom vidíme veľký význam, prepojenie armád takmer celého sveta cez rovnaké duchovné hodnoty.

Ide o historicky také rozdielne a silné kultúrne svety, mám na mysli náš kresťanský a východoázijský, že sa zdá takmer nemožné, žeby sa ich vplyv neprejavil aj v interpretácii a vnímaní Božieho slova.

bujú nejakým svojim tradíciám, nič nevnímajú symbolicky, ako sa o to mnohokrát snažíme my, keď nám to vyhovuje.

M. Belanský: Veľmi si vážia a ctia tých, čo pred vyše sto rokmi priniesli kresťanstvo do ich krajiny. Majú vybudované pietne miesta „Memory park“, kde sú uložené pozostatky všetkých misionárov, dokonca aj ich potomkov. A vidno, že to udržiavajú, stále to majú v úcte – títo k nám priniesli Božie slovo. A keď sme odchádzali, keď sa s nami lúčili, akoby nám hovorili – neste Božie slovo tam, kam idete. **Na začiatku ste povedali, že ste si viac priniesli ako tam zanesli. Ukončíme naše stretnutie tým, čo ste si priniesli.**

M. Belanský: Viackrát sa to už spomenulo, že sme tam boli z tradične kresťanského sveta vo svete inej náboženskej kultúry. Omyl. Po tom, čo som videl a zažil si mys-

som zažil také stotožnenie života a viery, že asi aj keby som nebol kresťan, tak ma presvedčia, že je dobre byť kresťanom. Tam ste stále cítili, že oni sú tu pre vás, stačí sa na nich obrátiť a dobro vás zaplaví. Keby mi bolo zle, keby som si myslel, že už viac nemôžem, nevládzem, tak si viem predstaviť, že tam, medzi nich by som sa išiel nakopnúť. ■

Asistencia pri krste vojakov

NA ROZHRANÍ VIERY A ZNÁSILŇOVANIA BOHA

PAVOL BOMBA (Autor je kazateľom vo Vranove n. Topľou.)

Príznačné vnútorné napätie kresťana, ktoré preveruje jeho duchovnú kvalitu, vzniká v situáciách, v ktorých dochádza ku konfliktu dvoch očakávaní viery:

a) že Boh dotyčnému splní čokoľvek, o čo ho požiada v Ježišovom mene (Jn 16, 23);

b) že Boh má zvrchované právo pristúpiť k jeho prosbe podľa „svojej vôle“ (Lk 22, 42; Ef 5, 17), teda individuálne a špecificky s ním jednat.¹

Pri povrchnom pohľade sa nám môže zdať, že rozumíme obidvom biblickým výrokom, a teda aj prítomnosti tej istej viery v obidvoch prístupoch. Vec sa komplikuje o to viac, o čo viac nám záleží na splnení našej prosby. Čím je naliehavejšia, tým je väčšie napätie medzi obidvoma prístupmi a tým viac sa ich vyváženosť naruša v prospech prevahy prvého prístupu. Vidieť to napríklad pri vážnejších problémoch, chorobách, životných ťažkostiach, keď oveľa spontánnejšie uplatňujeme prvý prístup viery. Nedá sa mu nič vyčítať, je pochopiteľný v tom zmysle, že svoju úlohu v ňom zohráva pud sebazáchovy, spojený s nádejou na Božiu vernosť v sľúbenom slove. Biblickú oprávnenosť však stráca v momente, akonáhle začneme – v mene viery – potláčať právo Boha naložiť aj s tou najvrúcnejšou prosbou vlastným spôsobom. Teda vtedy, ak z Božieho sľubu vyvodzujeme nárok na to, aby Boh vyhovel našej žiadosti. Ak „veríme“ tak, že síce uznávame Božiu zvrchovanosť, ale dúfame, že Pán Boh predsa len zasiahne v súlade s našim práním.

Možno sme sa už viacerí z nás stretli s veľkou odvahou alebo prejavom veľkej odvahy viery v modlitbe, ktorá suverénne proklamovala, že prosba bude splnená. Nadchla nás, najmä keď sa dotýčny modlil za našu ťažkosť, no zároveň sme cítili, že niečo nie je v poriadku. Priznám sa, že spoločne sa modliť za vážne veci s takýmito ľuďmi mám problém, no nie preto, že sú odvážni. Pri viere tohto druhu ide, hlavne v modlitbách o telesné uzdravenie, o vyššie uvedený postoj so seba vlastným – viac-menej zastretým – argumentom, podľa ktorého uprednostňovanie Božej vôle v prosbe svedčí o pochybovaní prosiaceho, čím vlastne prosbu anuluje.

To vyvoláva otázku, či prosba viac sústredená na Božiu vôľu než na splnenie nášho očakávania nie je znakom slabšej viery alebo poistkou pred prípadným fiaskom pri nesplnení. Konkrétne príklady zápasu viery pred ťažkou skúškou – napr. Ježišovým ukrižovaním (Lk 22, 42), Abrahámovým obetovaním Izáka (Gn 22) alebo Pavlovou mučeníckou smrťou (Sk 21,13–14) presvedčajú o niečom inom. O tom, že pravá viera prechádzajúca prepálením spočíva v úplnej dôvere Bohu, ktorá aj pri pochopiteľne silnom želaní priaznivého výsledku prosby rešpektuje absolútnu kompetenciu Božej odpovede. Prosba s vyjadrením „nech sa stane podľa tvojej vôle“ teda nie je znakom vzdania sa konkrétnej túžby, ale naopak, jej najvhodnejším uchopením. V protiklade stojí *vehementná viera*, ktorá sa v kritickkej situácii „biblicky“ (odvolávajúc sa na Boží sľub) dožaduje svojho so zníženým alebo žiadnym ohľadom na Božie právo vlastnej odpovede. To, že takúto snahu možno zdôvodniť Bibliou, nijako nezmenšuje fakt, že je podľa tej istej Biblie násilím na Bohu.

Môžeme len tušiť veľkosť a hĺbku viery vyššie zmienených mužov, no celkom iste nemala podobu „Bože, verím, že splníš moju skrytú túžbu netrpieť“. Interpretovať ich vieru možno skôr takto: „verím, že držiš moju situáciu vo svojej ruke, takže každý výsledok bude pre mňa dobrý“. Keď budeme stáť v ťažkých modlitebných zápasoch a prežívať naliehavosť našich prosieb, pamätajme, že jedine takáto viera skutočne kristovsky verí a patrí jej zaslúbenie „máme k nemu pevnú dôveru, že nás počuje, kedykoľvek o niečo prosíme podľa jeho vôle“ (1J 5, 14). Modlitebná prosba s otvorením sa Božiemu naplneniu je prejavom duchovnej zrelosti. Odstraňuje maskovanú pochybnosť a strach *vehementnej viery* z toho, aby ma nepostihlo nešťastie – to, čo mi hrozí, na čo myslím – a chráni ma pred ospravedlňovaným znásilňovaním Boha.

(1. Čitateľom odporúčam skvelú vedeckú prácu o otázke možnosti spoznávať Božiu vôľu v osobitných záležitostiach života jednotlivca a spoločenstva cirkvi z novozmluvných hľadísk od evanjelikálneho teológa A. Masarika: Spoznávanie Božej vôle v pavlovských listoch. Banská Bystrica: PF UMB, 2006.) ■

Pripravil:
BOHUSLAV PIATKO

Foto:
ARCHÍV BJB
VO VAVRIŠOVE
a B. PIATKO

Minulý rok sme v prvom jesennom poprázdňinovom Dialógu priniesli reportáž z pracovnej misie mladých na Ukrajine. To bola a je mimoriadna aktivita, pre niektorých účastníkov síce už niekoľkoročná, ale predsa len mimoriadna. Už vtedy som si povedal, že ďalšie leto nepôjdem na takúto akciu, že sa skúsím pozrieť niekde medzi veriacich, ktorí prežívajú letné dovolenky či prázdniny bežnejšie, každodennejšie. Povedzme na chalupách. Ako žijú, čo robia? Vedel som, že jedno také chalupárske zoskupenie existuje na Liptove pod Tatrami v okolí Vavrišova. Prakticky na jednej kope tam dovolenkujú baptisti i ľudia z Cirkvi bratskej. Ohlásil som sa, že ich navštívim a že pri nejakom gulášovi nazriem do ich dovolenkového života. Guláš sa nekonal kvôli upršanému počasiu a tak sme si sadli do modlitebne. Až neskôr som sa dozvedel, akej vzácnej.

No najskôr, kým sme čakali na tých, čo slúbili, že prídu, posedeli sme v chalupe Betkovcov. Čo chalupy – v múzeu. Kusy nábytku z okolitých zemianskych kúrií, vzácné ľudové tradičné predmety, doslova umelecké kachle, posteľ poetky Márie Rafajovej... Až človeku vyráža dych, takéto vkusné nahromadenie pamätihodností.

CHALUPÁRI

Sám som bol prekvapený, koľkí sme sa zišli: Prišli manželia Ľubka a Juraj Hovorkovci, Dada a Števo Markušovci, Lila a Ľubo Rosovci, Blažena Betková, Janka Vyskočilová-Zajacová, a ďalší Betkovci, Dzuriakovci domáci i košickí... domáci kazateľ BJB Július Stupka, Katka a Jurko Kvačkovci, Janko André a ďalší, ktorých som ani nepoznal. Každý doniesol, čo napiekol, u Betkovcov ženy narobili chlebíčky a mohli sme začať. Najskôr sme nazreli trochu do minulosti.

M. Dzuriak: Voľakedy bolo Vavrišovo čisto evanjelická dedina. Toto je prvý baptistický zbor a kostol na Slovensku. Ako sa to stalo? Michal Blišťan sa pod vplyvom svedectva Václava Broža stal prvým baptistom vo Vavrišove. Rozprával o počutej zvesti svojej manželke katolíčke. Táto si už čítala bibliu a naliehala na manžela, aby manželov Brožovcov pozval do ich domácnosti. Pozvanie s radosťou prijali a povolali aj známych. Tak sa stalo, že v dome Michala Blišťana bolo otvorené prvé baptistické zhromaždenie vo Vavrišove. Vavrišania boli murári, veď postavili budapeštiansky parlament. A keď si murári zarobili, tak si aj vypili a keď si vypili, trpeli rodiny, predovšetkým manželky. To sa u Blišťanovcov zmenilo a ženy z dediny si hneď všimli. Začali sa stretávať u Blišťanovcov, čo sa zase veľmi nepáčilo ich mužom. A vznikali prvé konflikty. Peter Zaťko, minister hospodárstva slovenského štátu v medzivojnovom období, vo svojich spomienkach píše o jednej rodine, z ktorej manželka chodila na zhromaždenia. Táto ženička si skrývala pred mužom sviatočné šaty, ktoré si obliekala do zhromaždenia. Raz to jej muž zbadal, chytil ju na ceste, postŕhal z nej šaty, zavliekol do potoka a tam ju zbil. A dedina s tým potichu súhlasila. Prešiel nejaký čas, tento muž začal chodiť tiež do zhromaždenia a nakoniec sa obrátil aj on a spolu ich pokrstili v rieke Belej v Sihoti. Ani krsty neprebíhali v pokoji. Dedinčania po nich hádzali kamene, vyhánali ich. Potom sa rozhodli, že si postavia modlitebňu. To už zbor počítal do 50 členov. Na prelome rokov 1889–90 za necelý rok postavili modlitebňu, v ktorej teraz sedíme. Staval ju otec doktora Zaťku. Zbor sa tak rozrástol, že museli postaviť aj druhú modlitebňu v neďalekej Pribyline.

J. Stupka: Len doplním trochu novšiu históriu. Druhý rozkvet

zboru sme zažili po druhej svetovej vojne. V zbore bolo množstvo mladých, už vtedy zakladali rôzne záujmové krúžky – čitateľský, pri ktorom nadaní tvorili duchovné programy recitácie a rozhovory, hrávali spolu šach, učili sa fotografovať. Duchovnú atmosféru zboru výrazne ovplyvnil hudobno-spevácky krúžok, vznikol tiež sláčikový orchester a tamburáš, ktoré sa neskôr spojili.

M. Dzuriak: Máme fotografiu, na ktorej nás je v tom orchestri 25.

J. Stupka: Keď v 50. rokoch minulého storočia nastúpili k moci komunisti, boli sme síce trochu opatrnejší, ale tieto kluby fungovali ďalej. V 60. rokoch začali mladí odchádzať do miest za prácou a na štúdiá a zbor začal trochu starnúť a stagnovať.

Š. Markuš: Ešte by možno stálo za zmienku spomenúť vašich kazateľov.

J. Stupka: Vyše 30 rokov viedol zbor veľmi talentovaný Matej Stupka, ktorý bol v medzivojnovom ob-

dobí aj richtárom, po vojne to boli Michal Kešiar, Emil Stupka, Daniel Šaling, Pavol Kondáč, Jaroslav Poloha, Pavel Hanes, Pavol Rataj, Pavol Fazekaš. Ja som sa s manželkou vrátil do rodičovského domu a vypožívam v zbore od r. 2002 ako kazateľ na dôchodku.

Asi by to z minulosti stačilo. Zbor žije a ako viem, a preto som aj prišiel, prežívate tu akési prázdninové oživenia. Na rozdiel od miest, ktoré počas prázdnin idú do oddychového útlmu sa Vavrišovo aj vďaka polohe pod Tatrami stáva akýmsi centrom duchovného života dovolenkárov a chalupárov z Bratislavy a iných slovenských miest.

Stretávate sa tu veriaci z dvoch cirkví – z domácej baptistickej a Cirkvi bratskej. Veriaci chalupári. Tak trochu mi to pripomína časy našej mladosti, keď zbory týchto dvoch cirkví žili v takom úzkom spojení, ▶

Príprava na stretnutie

akoby boli jedno telo fungujúce v dvoch zboroch. Mnohí ste aj tu. Oddychujúci veriaci chalupári. Ako ste sa tu vlastne poschádzali. Veď mnohí z vás ani nie sú z tohto kraja...

J. Stupka: Začnem ja, aj keď som domáci. Začalo sa to v období komunistickej normalizácie, teda v 70., 80. rokoch minulého storočia. Vďaka Milanovi Dzuriakovi sa nám darilo vyprázdnené a opuste-

ho v Bratislave prilákalo práve sem? Keď sa pozriem na Krievan, asi smiešna otázka.

Š. Markuš: Myslím si, že tieto podnety, o ktorých hovoril Milan Dzuriak, sa do Bratislavy doniesli cez rodinu Vyskočilovcov. Vlasta bola Vavrišovčanka. Ponuky padli na úrodnú pôdu, lebo sme sa po niečom takom už obzerali kvôli zdravotným problémom našich detí. My sme sa napokon usadili

ako hovoril Bohuš, práve tam. Na tých spoločných volejbaloch, futbaloch, prechádzkach v lese nad Patrónkou, v Šure a iných miestach. To bola, najmä medzi týmito dvoma cirkvami, priam neuveriteľná až rodinná družnosť a súdržnosť. Tam vznikli prvotné priateľstvá. Vavrišovo a jeho okolie sme dostali akoby darom, aby sme mohli pokračovať v tom, čo sa kedysi v Bratislave začalo. Škoda, že tá mladšia generá-

Sládkovičový orchestr zboru BJB vo Vavrišove

né domy podržať a poposúvať našim ľuďom. Či už naším pôvodom odtiaľto, alebo ich priateľom zo zborov, predovšetkým z Bratislavy, ale aj z Košíc a inde.

M. Dzuriak: Tu treba povedať, že komunisti sa silou mocou usilovali o likvidáciu vavrišovského zboru. Ako sa domy vyprázdňovali, chceli sem osadzovať svojich. A to ma vlastne priviedlo k tomu, že som začal osloviť našich, aj z Cirkvi bratskej, aby domy pokúpili a vybudovali si z nich rekreačné chalupy. A tak sa tu ako prví objavili Markušovci, Čičelovci a postupne pribúdali ďalší.

Števo, takže ty ako zástupca pionierskej rodiny. Čo teba, rodáka z Nyiregyházy, predsedného do Levíc a pôsobiace-

v neďalekej Liptovskej Porúbke, iní v Dovalove, ktoré zase propagoval tamjší rodák Milan Jurčo. My sme tu naozaj našli nielen príjemné a zdravé prírodné okolie, ale aj duchovné prostredie. Myslím si, že to je dobre, že sme z civilizácie neušli kdesi ďaleko do hôr, k romantickému potôčiku, do úplnej izolácie bez ľudí. Tu sme aj sami, aj v spoločenstve nám blízkych ľudí. Tu vznikli pevné väzby a leto čo leto, už po tri desaťročia sa na tieto pobyty a stretnutia tešíme. Veď tu stretáme mnohých Bratislavčanov, s ktorými sa v Bratislave ani nestretáme, alebo stretáme len úchytom.

J. Hovorka: Ja sa vrátim do Bratislavy, do spomínaných 70. rokov minulého storočia. Myslím si, že základy týchto vzťahov vznikli, tak

cia si už podobné väzby nevytvára, udržiavame ich v podstate iba my starší. Tak ako v Bratislave, aj tu bol stmelujúcim človekom Milan Jurčo. On vedel nadchnúť a vziať človeka do akcie, do vzťahu. Treba povedať, že aj vtedajšie spoločenské a politické pomery nepriali duchovnému životu a tu sme nachádzali duchovný pokoj a duchovné zázemie. Tak, ako je dnes Bratislava hektická, bola v určitom zmysle aj vtedy. Roky sme sa so smútkom v očiach pozerali smerom k Račkovej doline, kde chýtrala naša cirkevná chata. Keď sa politické pomery zmenili a zariadenie nám vrátili, spolu s Milanom Dzuriakom sme dúfali, že sa to všetko oživí, že sa tu opäť budú schádzať mladí... Otvorili sa hranice a mladí o domáce prostredie akoby stratili záujem. To, čo

bolo pôvodným zámerom pre rekreačné zariadenie v Račkovej doline, teda, aby sa nadväzovali nové a upevňovali staré vzťahy, sa celkom nepodarilo, ale prirodzeným vývojom sa to podarilo tu vo Vavrišove. Naozaj platí, čo povedal Števo – my Bratislavčania sa tešíme, že sa s Bratislavčanmi stretneme práve tu.. Nestretávame sa len na bohoslužbách. Jednoducho sme radi, že sme občas družne spolu.

Oveľa bežnejšie je, že mestskí ľudia utekajú na dovolenky pred ľuďmi, pred civilizáciou, nechávajú oddychovať vzťahy a vy to robíte akoby naopak. Nepotrebuje si vydýchnuť?

B. Betková: Je to určite vydýchnutie, ale iné. Samozrejme, aj také, čo potrebuje telo. Ale duša si vydýchne aj pri iných aktivitách. V našich zboroch boli napríklad dobrí básnici a, aby som spomenula aj na svojho muža Tomáša, veľmi dobrí recitátori. To využívala Vlasta Vyskočilová a organizovala tu večery poézie, večery žalmov v spracovaní brata Dvořáka a mnohé ďalšie kultúrne podujatia. A v ostatných rokoch sa do organizovania podobných akcií pustil Igor André. Spomíname najmä na tú poslednú v minulom roku, keď zorganizoval celý cyklus kázni pod názvom Biblia z vtáčej perspektívy. Bol to ucelený pohľad na Písmo v kontinuite dejín od chalupárov. Ale možno význam takéhoto chalupárčenia je aj v inom. Oddychujeme aj obohacujeme sa navzájom a tým možno prinášame oživenie aj medzi domácich.

J. Stupka: Hneď sa toho chytím. Blaženka je cez leto naša organizátorka a mnohí z chalupárov radi poslúžia aj slovom Božím, kázňou, keď ich o to požiadame. Mladí i starší, aj pozvaní priatelia z dediny sa na leto preto tešíme.

Takže – ožívate cez prázdniny?

J. Stupka: Samozrejme, že ožívame. Veď títo chalupári, možno aj nechtiac a neplánovane, prinášajú do života zboru nové impulzy. Hlboký pohľad do Písma a jeho aktualizovaný výklad umocnený osobnou skúsenosťou so živým Bohom. My si veľmi vážime, že tu vystupujú ľudia z Cirkvi bratskej a že to, čo ste

spomínali, že voľakedy fungovalo v Bratislave, sa prenieslo sem k nám do Vavrišova. Nám a verím, že aj našim chalupárom to prináša požehnanie.

L. Hovorková: Len na okraj – pochádza odtiaľto môj starý otec, takže k mnohému, s čím sa stretávam, mám veľmi blízko. Pre mňa je najúžasnejšie, že tu, vo Vavrišove opadá všetka formálnosť, škrobenosť, spoločenské vystupovanie a celkom spontánne všetci zapadneme do tohto prirodzeného spôsobu života. Keď idete v meste na ulicu, musíte sa slušne obliecť, patrične vystupovať... a tu – cez záhradu prejdem k susedovi, hoci aj v teplákoch, bez akéhokoľvek ohlasovania, zjdem ku komukoľvek z našich blízkych na kávu, alebo ktokoľvek k nám na kus reči. Keď človek dačo upečie, schytí plech, ani to nemusí byť na tácke, a zanesie okoštovať... Proste, sme tu bližšie pri zemi, vraciame sa k nej a to je pre mnohých z nás oddych, vykúpenie. Pri prechádzke dedinou, ak stretnem niekoho, s kým sa v Bratislave len akosi, síce milo a prívetivo, ale len minieme, tu si určite nájdeme spoločnú reč. Včera sme boli u Lajky a Eržiky Betkovcov, s ktorými sa v Bratislave v zhromaždení pravidelne stretávame, no tu sme sa v rozhovore dostali akosi ďalej, bližšie a hlbšie k sebe. Dozvedeli sme sa o ich živote mnoho nepoznaného, boľavého, ale i krásneho. Vznikol medzi nami úplne nový vzťah a ešte viac sme si ich začali vážiť. To by sme v Bratislave nezažili. Asi by sme sa nevedeli natoľko otvoriť, alebo prečo to je...? Sama neviem. V meste je človek akýsi strojenejší, pri očakávaní návštevy, kontrolujem, či je všetko ako má byť, rovnako keď ideme na návštevu, a tu... nikomu nič neprekáža, všetko funguje prirodzene, neberie sa ohľad na okolie, na oblečenie, ani na postavenie. Ale na čo sa berie ohľad – aby sme sa tu dobre cítili, aby sme sa vyobíjali, chytli sa za ruky, pozreli sa jeden druhému priamo do očí. To je úžasné!

J. Hovorka: Ale je to aj iná zmena. To nie je ako v Bratislave – niečo vám chýba, skočíte do obchodu a máte to. Tu to neplatí. Tu platí iné – možno to má suseda. A tak

sa vyberiete a navštívite jedného, druhého, tretieho, porozprávate sa a on medzi rečou ochotne otvorí komoru a zistí čím môže pomôcť. Funguje tu iný rozmer spolužitia, než na aký sme zvyknutí.

J. Stupka: Princíp je v tom, čo povedal Pán Ježiš: Potom poznajú, že ste moji, keď budete mať lásku medzi sebou. A ja si myslím, že láska medzi ľuďmi z Cirkvi bratskej a baptistami tu naozaj funguje.

L. Betko: My tu síce chalupu nemáme, ale veľmi radi sem chodíme. Chodíme sem aj kvôli telesnému odpočinku, ale naberalme tu aj veľa duchovnej sily. Platí to, čo povedala Lubka – sme v Bratislave a tam sa nestretávame. A tu hej. Chodíme sem už 40 rokov, aj keď, ako hovorím, nemáme tu chalupu.

K. Kvačková: Celkom určite treba spomenúť, že k duchovnému obohacovaniu prispievajú aj viaceré návštevy zo zahraničia, ktoré sem v posledných rokoch zabľúdia. Z Maďarska, z Rumunska a z Poľska sem chodia celé skupiny a ich služby slovom Božím sú tiež veľmi vzácne. A tu, v zapadnutom Vavrišove sa nám otvárajú okná aj do iných krajín.

Núka sa taká otázka, aj keď vlastne o tom hovoríte od začiatku, ako žijú veriaci chalupári taký obyčajný každodenný život?

Š. Markuš: Predovšetkým, asi ako všetci chalupári, sa dosť narobia. Keď človek nežije stále v tom dome, v tej chalupe, tak ona chátra...

(...keď nejde gazda na dom, ide dom na gazdu...)

Š. Markuš: ...asi tak. Vždy, keď sem po čase prídeme, si uvedomíme, že tu nikto nežije, nikto od nášho odchodu nič nespravil, ani to, čo sa posunulo, alebo skrivilo... a tak je na chalupe vždy čo robiť. A ja si myslím, že to je ono. Na chalupe by človek mal nabráť trochu fyzickej kondície.

Ale vrátim sa ešte k tomu zborovému životu. Tento zbor je veľmi otvorený a cítime, že títo domáci sa tešia, že my sme s nimi. A to na mňa nemierne pôsobí. Keď tu mám kázať, tak sa pripravujem možno akosi inak, s voľakou väčšou zodpovednosťou, lebo cítim,

že týmto ľuďom sa svojou službou musím odvdčať.

J. Hovorka: Ja to vidím trochu inak ako Štefan. Ja sa ako sochár narobím doma viacej ako tu. Ja sem nechodím robiť, ja sem chodím odpočívať. Naberiem si hromadu kníh a ja tu mám čas na čítanie. To doma nemám.

Š. Markuš: No, to je dané profesiou. Ty doma držiš v ruke kladivo a vytĺkaš s ním z kameňa sochy a tu čítaš, ja doma sedím pri počítači alebo medzi knihami, tak tu musím brať do rúk kladivo...

(všeobecný smiech)

J. Hovorka: Ale pritom si rozumieme, a nezávidíme si navzájom...

L. Dzuriak: Aby ste si nemysleli, že sú tu len Bratislavčania, sme tu aj Košičania. Pre mňa sú to návraty domov, lebo som odtiaľto.

Š. Markuš: A ty sem chodíš s kladivom, či s knihou?

L. Dzuriak: ... ja tu najčastejšie mávam v rukách lopatu a motyku.

A trénujem nohy, lebo chodím na hriby. Okolo našej chalupy je veľa vdov, a tie potrebujú pomoc...

A. Dzuriaková: Ale okrem telesnej práce na záhradke tu nachádzame pokoj. Ja pochádzam z katolíckej rodiny a tu som naozaj pocítila lás-

ku, svornosť... lásku k Pánu Ježišovi, vďaka, že som mohla uveriť, že som sa mohla nechať na vyznanie viery pokrstiť. My máme v Košiciach veľmi dobrý zbor, ale vždy sa tešíme na tento náš letný zbor vo Vavrišove. Žijeme tu skromne, ale dobre. Okrem krásnej prírody, ktorej sa tu nadýchame nás veľmi posilňuje sila života s Pánom Ježišom, ktorá je v tomto zbore a ktorú prinášajú aj chalupári z Bratislavy.

L. Rosa: To, že môžeme chodiť do tohto kraja a že sme aj na tomto stretnutí má pre nás, teda pre moju manželku a pre mňa, takú osobitnú príchť poznačenú možno aj tým, že sme dlho boli v zahraničí, v Nemecku. Všetky dôvody nášho pobytu tu na Liptove, všetky mená a väzby už odzneli. To, čo platí pre

ostatných, platí aj pre nás. My sme z tej dovalovskej skupiny chalupárov. Keď nám zatelefonovali, že v Dovalove je voľný domček na predaj, začali sme rozmýšľať, či by to bolo dobre, keby sme to kúpili. A naša dcéra, ktorá žije v Nemecku povedala jednoznačne: Áno, otec, bolo by to dobre, keby ste to kúpili. Bolo to dobre a je to dobre. Bolo to dobré rozhodnutie v tom zmysle, že sme si uvedomili, že to môže byť pokus o návrat, ponuka chytiť sa niečoho, čo sme našim odchodom do zahraničia stratili. A myslím si, že sa nám to podarilo, lepšie povedané, podarilo sa to tým, ktorí boli okolo nás. Dnes komunikujeme s tými, čo sme ich poznali, keď boli ešte deti a dnes sú otcovia a matky. A prijímajú nás ako rovnocenných partnerov a to je výborné. Je to pre

nás vzácné. Samozrejme, nadväzujeme tak trochu na vzťahy, ktoré založil náš otec tak v Cirkvi bratskej ako aj medzi baptistami. Veľmi dobre mi robí, keď sa môžem cítiť ako najstarší syn Ujčeka Rosu.

J. Hovorka: Dnes svet funguje tak, že sa všetko organizuje. Žijeme v preorganizovanom svete. Tu to neplatí. Tu sa neorganizuje nič. Sem sa príde a sa žije. A vyžaduje to oveľa väčšiu osobnú zodpovednosť ako v organizovanom svete. Poviem to úprimne – keď si tu pripravujem príhovor, tak si ho pripravujem poriadne poctivo, dôkladnejšie ako v Bratislave. Pretože sem príde...

L. Hovorková: ...aj bratstvo z Cukrovej...
(smiech)

J. Hovorka:... áno... aj Markuš... a to nemôžeš hocičo povedať...

a príde Janko a Igor André, ktorí sú mladistvo kritickí. Tu musí človek rátať s tým, že kázňou sa kázeň nekončí. Kázeň pokračuje v debatách a tam si človek musí premyslieť, čo by doplnil a dovysvetlil...

L. Hovorková: A to sa mi páči. Naozaj tu kázňou bohoslužby nekončia. Kázeň je mnohokrát podnetom na ďalšie debaty. Koľkokrát sa stane, že sa kázeň vytlačí a celý týždeň putuje medzi nami...

Š. Markuš: (úsmevne) Prijemne sa to počúva, že človek niekoho motivuje k väčšiemu výkonu. Ale vážne – to isté pociťujem ja. Toto spoločenstvo naozaj motivuje. Túžba byť tu je vo mne veľmi silná. A ja verím, že ju zdedia aj naše deti.

A práve na to sa chcem spýtať. Keď sa tak na nás, na vás pozerám, na hlavách väčšine z nás

vládnú šediny. Akoby to bolo maturitné stretnutie po rokoch. Čím chcem povedať, že mi tu chýbajú mladí. Nenadväzujú na to, čo tu existuje medzi vami?

L. Hovorková: To sa len zdá, lebo naozaj, teraz sme tu len my starší. Akosi sa to tak vžilo, že my starší chodíme v júli a naše deti v auguste. Asi aj preto, lebo by sme sa v chalupách veľmi nepomestili. Aj naše deti majú už deti. Už teraz viem o viacerých, že sa sem chystajú a chodia s takou láskou ako my.

B. Betková: To platí aj o našich deťoch. Aj keď dnes žijú v Amerike, Vavrišovo je pre nich najkrajšie miesto na svete. Veď tu trávili detské prázdniny, tu majú množstvo kamarátskych vzťahov, ktoré sú síce prerušené, ale nie zabudnuté.

Prvá modlitebňa BJB na Slovensku z roku 1890

NOVÝ ZAČIATOK SOCIÁLNEJ PRÁCE V DOMOVE BIELYCH HLÁV

(KONFERENCIA O ZAČATÍ
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
V STAREJ TUREJ)

PAVOL TRÚSIK

(Autor je predsedom
o. z. SLUHA)

Foto: LUCIA SEKERKOVÁ

Už žiadna biela hlava. Len biele steny, vrásky prasklín, značenia času a opustenosti. Tak sme našli poslednú stojacu budovu, ktorú zriadila Kristína Royová. A predsa na západnej strane budovy ešte možno prečítať biblický verš: Ak budeš veriť, uvidíš slávu Božiu. V období totality bol viackrát márne pokrývaný novými nánosmi farby, vždy však vystúpil na povrch. Sú časy, keď Božie slovo v živote človeka či spoločnosti býva prítomné len ako malý plamienok, ktorý je však pripravený nanovo sa rozhorieť.

Domov bielych hláv postavili v čase hospodárskej krízy. V nedostatku finančných prostriedkov, no v dostatku viery. Jeho zriadenie možno označiť za labutiu pieseň Royovej zanietenosti pre človeka. Ona sama tu potom prešla poslednou časťou svojho pozemského putovania. V čase ďalšej hospodárskej krízy sa nám naskytla možnosť oživiť múry schátraného domova. V jeho priestoroch nám v príhovore Petra Feríka, riaditeľa o. z. SLUHA, opäť zazneli slová Kristíny Royovej: „Až vo večnosti pochopíme, aká nesmierne vzácna je nesmrteľná ľudská duša. Ak by sme mali potom možnosť vrátiť sa na zem a zachrániť čo len jednu, všetko svoje úsilie by sme tomu venovali. Vrátiť sa už nedáme môcť, ale kým sme tu, máme ich okolo seba tisíciky“. Záchrana ľudskej duše sa prejavuje zvestovaním evanjelia v láske a úcte k blížnemu. To je motor, ktorý nás posúva ďalej k službe človeku.

Záchranári a konferencia

Momentálne nás zamestnáva záchrana samotnej budovy. Zrekonštruovali sme chodbu a dve väčšie miestnosti na druhom poschodí. Tieto priestory sa už využívajú, predovšetkým pre prácu s deťmi. Pred nami ešte naliehavo stojí rekonštrukcia strechy a prvého poschodia, ktoré tvorí najväčšiu časť budovy. O jeho budúcom využívaní veľa napovedá konferencia *Nový začiatok sociálnej práce v Domove bielych hláv*, ktorá sa uskutočnila 13. augusta vo vynovenom priestore

DBH. Našimi vzácnymi hosťami boli pani Mgr. Zuzana Filipková, PhD. (riaditeľka Sliezskej diakonie), Ing. Anna Halinárová (poslankyňa TSK), Mgr. Soňa Krištofiková (zástupkyňa primátora Starej Turej), Bc. Júlia Bublavá (Komisia pre sociálne veci a bývanie Starej Turej) a PhDr. Slavomír Krupa, PhD. (riaditeľ Rady pre poradenstvo v sociálnej práci a vysokoškolský učiteľ). Po privítaní hostí a ďalších asi 20 účastníkov konferencie Peter Ferík odovzdal slovo **Zuzane Filipkovej**.

Na slovovzatá odborníčka v oblasti sociálnych služieb začala svoj príspevok celkom neodborne – ľudsky a priateľsky spomínala na svoje cesty do Starej Turej, na kazateľa Milana Jurču, hrob Royovej i Domov bielych hláv. Vyznala svoj osobný vzťah k tomuto miestu i miestu a tiež načrtla historické súvislosti medzi začiatkami sociálnej práce v Sliezku a v Starej Turej. Sliezska diakonia sa podnes fascinujúco rozvinula do kolosálnych rozmerov. Služi 6000 klientom, čo je

oproti počtu všetkých klientov sociálnych služieb v Trenčianskom samosprávnom kraji (4233) zhruba o tretinu viac. Vo vyčerpávajúcom príspevku Z. Filipková opísala celé spektrum sociálnych služieb, najmä služieb poskytovaných starším klientom. Predstavila moderné tendencie v sociálnej oblasti, základné princípy fungovania diakonie, zdôrazňujúc potrebu zriaďovania nových sociálnych služieb vzhľadom na starnutie populácie. Príspevok nás natoľko oslovil, že sme si spolu s predstaviteľmi samosprávy museli vypýtať pozvanie do Sliezsko.

Pred šedinami povstaň, starca si ucti a svojho Boha sa boj (Lv 19, 32).

Príspevkom *Senior – prijímateľ sociálnych služieb alebo pacient?* **Slavomír Krupa** poukázal na status skôr narodených členov spoločnosti, ich rolu v sieti sociálnych vzťahov, dôležitosť väzieb s najbližšími ľuďmi, odkázanosť na druhých. Ďalej kriticky opísal realitu dnešnej spoločnosti, ktorá na ľudí v poproduktívnom veku hľadí ako na homogénnu skupinu bez individuálnych rozdielov. Považuje ich za svoju príťaž a nevidí v nich jedinečné ľudské bytosti, bohatstvo životných skúseností a tak potrebných vymierajúcich hodnôt. Správny prístup k týmto ľuďom by mali vyjadrovať slová „s nimi“ (pracujeme, existujeme), nie „pre nich“. Keď spoločnosť bude vnímať starších ľudí ako bohatstvo a hodnotu, potom starší ľudia budú chápať postoj spoločnosti ako ocenenie. Úcta k seniorom však musí byť prejavovaná nielen láskavým prístupom, ale aj profesionalitou. Jedno bez druhého stráca význam. Obidvaja úvodní rečníci tiež vyzdvihli spoluprácu s predstaviteľmi samosprávy. Aj keď finančných prostriedkov je vždy málo, konferencia je jasným dôka-

zom nachádzania prajnej konštelácie pre nový začiatok sociálnej služby v Domove bielych hláv.

Ďalším príspevkom konferenciu obohatila **Anna Halinárová**. Bývala primátorka Starej Turej, okrem prezentovania čerstvo získaných negatívnych postrehov o práci so seniormi, konferencii predložila celú dôsledne zmapovanú sociálnu prácu v Trenčianskom samosprávnom kraji. Konkrétne štatistiky, analýzy, údaje o financovaní. Naša vzájomná spolupráca

z minulých čias nám dáva optimistické vyhliadky do budúcnosti. V súčasnej etape je pre nás vzácna aj jej prisľúbená podpora pri zaradení sa medzi poskytovateľov sociálnych služieb TSK.

Júlia Bublavá je komunálnou političkou, dlhodobo známou pôsobením v sociálnej oblasti. Účastníkom konferencie ponúkla prehľad súčasných služieb, ktoré sú poskytované obyvateľom Starej Turej a príslušného okolia. Dôležitú úlohu tu zohráva aj úloha cirkvi a členov Švajčiarskej misie viery. Zároveň nám predstavila analýzu ďalších sociálnych potrieb pre miestnych občanov. Aj keď prieskum v tejto veci ešte nie je ukončený, jeho čiastkové výsledky podporujú myšlienku zriadenia sociálneho zariadenia pre starších ľudí, pričom už pred komunálnymi voľbami sa na stretnutiach s občanmi nahlas hovorilo o potrebe zriadenia nízkonákladového denného stacionára. Popritom vychádzajú na povrch aj ďalšie potreby: zapojiť do tejto sféry viacej dobrovoľníkov, zabezpečiť služby na kopaniciach – rozvoz ľudí (sociálny taxík), liekov, potravín, atď.

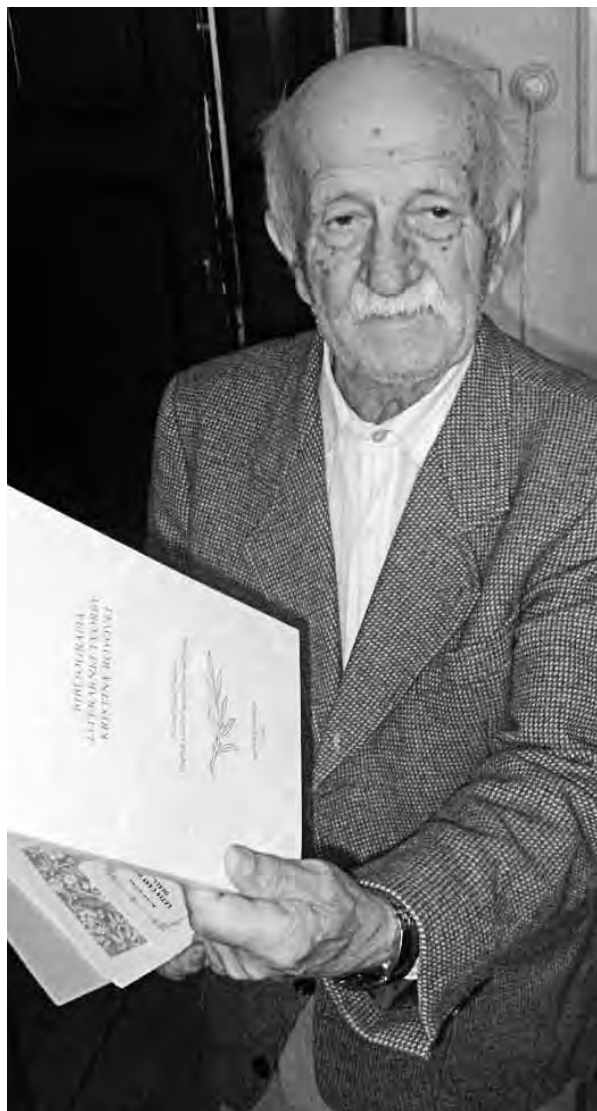
Posledné slovo v rámci konferenčných príspevkov patrilo **Soni Krištofikovej**. Podobne, ako v predošlých prípadoch, aj tento príspevok vyplýval z dlhoročných skúseností autorky. Bývala učiteľka sa zamerala predovšetkým na problematiku detí a výchovy. Aj keď množstvo miestnych detí sa realizuje v Centre voľného času či Základnej umeleckej škole, sú aj také, ktorým organizovaná činnosť nevyhovuje, preto sa radšej ponevieraajú a hľadajú svoje vlastné, často škodlivé, záľuby. Pre túto skupinu je možné zriadiť klub, ktorý im poskytne možnosti naozaj voľného trávenia voľného času. Myšlienku spojenia práce s deťmi s prácou so seniormi pozitívne hodnotila i Z. Filipková. Koniec koncov, už na niekdajšom staroturianskom ostrovčeku sociálnych služieb s obyvateľmi Domova bielych hláv susedili sirotky z Chalúpk.

Celá konferencia sa niesla v duchu ľudskosti, srdečnosti a porozumenia. Sme však len na začiatku. Pred nami stojí ešte veľa práce. Nie pre tú usporiadanú masu betónu, ale pre nekonečne vzácne ľudské duše a pre ich Pána. Vyprosme si požehnanie od Neho! ■

MICHAL SLAVKA

Podľa rozprávania Ivana Valentu
spracoval JOZEF UHLÍK.

Foto: JOZEF UHLÍK

V auguste 2011 oslávil vzácne životné jubileum – 90. narodeniny jeden z posledných žijúcich členov misijného a abstinentného spolku evanjelickej cirkvi Modrý kríž Michal Slavka zo Starej Turej. Narodil sa 15. augusta 1921 v Kysáči v bývalej Juhoslávii. Počas vojny študoval na Misijnom ústave v Bukovine v Nemecku. Po jeho absolvovaní sa rozhodol prísť do centra slovenského prebudenia v Starej Turej a aktívne sa zapojiť do práce Modrého kríža. Už v mladom veku bol organizátorom veľkých konferencií tohto spolku.

V roku 1949 si založil rodinu. Jeho manželka Alžbeta prišla pôvodne na Starú Turú slúžiť ako diakonka, ale nastupujúci režim diakoniu zrušil. Pán Boh im daroval štyri deti. Syn Svetozár Slavka je dnes kazateľom zboru Cirkvi bratskej v Českých Budejoviciach. Po zrušení spolku Modrý kríž na nátlak komunistickej moci v roku 1952 sa Michal Slavka zamestnal ako ekonomický úradník vo výrobnom družstve. V miestnom evanjelickom zbore postupne prevzal archív, funkciu kostolníka a presbytera. V zbore aktívne pracuje dodnes. V roku 1969 sa významne podieľal na zorganizovaní Royovských slávností a na odhalení pamätnej tabule sestrám Royovým v Starej Turej. Hneď po páde komunizmu v našej krajine v roku 1989 nadviazal Michal Slavka na vydavateľskú činnosť Modrého kríža zapojením sa do projektu vydania súborného diela Kristíny Royovej a obnovenia vydávania evanjelizačného časopisu *Cestou svetla*, ktorý prestal vychádzať v roku 1951. Dodnes je jeho výkonným redaktorom. Za zmienku stojí, že v každom čísle tohto mesačníka vo všetkých porevolučných 21 ročníkoch je na titulnej strane jeho nová báseň. Michal Slavka bol iniciátorom a spoluvorcom jedinečnej publikácie *Naše korene* o vzniku a vývoji prebudeneckého hnutia na Slovensku.

Ako hlboký znalec diela Kristíny a Márie Royových a histórie Modrého kríža sa stal zakladateľom a správcom Pamätnej izby Kristíny Royovej na staroturanskej fare (www.muzeum.sk). V roku 1999 sa podieľal na spracovaní a vydaní *Bibliografie literárnej tvorby Kristíny Royovej*. Okrem toho je činný literárne a popri veľkom množstve hlbokéj duchovnej poézie je známy i ako publicista a prekladateľ. Na jeho poetické texty s archaizujúcou patinou vzniklo i viacero piesní. V Kresťanskom spevníku Cirkvi bratskej máme od neho 7 textových prekladov, medzi nimi i pieseň Tichá noc. Jeho piesňové texty sú vo viacerých slovenských i zahraničných spevníkoch rôznych denominácií. V roku 2003 vydal v malom náklade zbierku *Piesne pútnikov* obsahujúcu výber 175 jeho piesní. Niektoré z nich boli zverejnené aj na nahrávkach a spievajú ich zborové telesá rôznych cirkví.

A tak pri tejto príležitosti ďakujeme Pánovi za jeho život i za dielo, ktoré mohol skrze neho vykonať a jubilantovi prajeme do ďalších rokov, aby smel spolu so žalmistom vyznávať: *Áno, len dobré a milosť ma budú sledovať po všetky dni môjho života a budem bývať v dome Hospodinovom dlhé časy.* ■

Michal Slavka s manželkou

Z tvorby Michala Slavku

Ó, zver len cesty svoje a srdca svojho tiaž,
keď prídu nepokoje len tomu, čo má stráž,
čo riadi hviezdne dráhy,
zem zdobí rúchom krás;

On cestu z púšte zjaví,
až príde jeho čas.

Ver neochvejne Bohu, On dieťa svoje zná
a tvoju prácu mnohú sám slávne dokoná.
Len nedaj starosťami sa zdeptať, umoriť.
Kto v prosbách neustáva,
ten vierou bude žiť.

Pán ciest má na tisíce, tmu mení na svetlo,
jas dáva z povíchrice a lieči dobrom zlo.
Kto vztiahne ruku na nás?!

Sme z jeho kosti košť.
Keď žehná dielu svojmu,
kto povie jemu dosť?!

Milica Kailingová a Ivan Valenta na návšteve u Michala Slavku

RAJECKÝ PAMÄTNÍK A PARADOX PRAVDY

BARBARA TURČÍKOVÁ

Foto: ĽUBO BECHNÝ

Časť kresťanov z Rajca i jeho okolia sa 29. augusta pridala k hnutiu Human, ktoré usporiadalo spomienkové stretnutie k 67. výročiu SNP i prvú ekumenickú bohoslužbu na území mesta. Celebrovali ju evanjelický farár Daniel Baláž, kazateľ Cirkvi bratskej Daniel Pastirčák a rímskokatolícky kňaz Zdeno Pupík. Spievanou modlitbou pozdravil prítomných rabín Zev Stiefel, Američan, v súčasnosti pôsobiaci v Piešťanoch.

Zámerne nezámerneý paradox

Poslanci Mestského úradu v Rajci na podnet vedenia mesta ešte v minulom volebnom období odhlasovali vybudovanie pomníka s bustou Ferdinada Ďurčanského, ktorý bol okrem iného aj ministrom vnútra totalitného Slovenského štátu a presadzoval podobné riešenie „Židovského problému“ ako v Nemecku. Pôsobil v komisii na riešenie židovskej otázky na Slovensku a jeho podpis sa skvie pod mnohými protizidovskými zákonmi. Aj pod prvým arizačným zákonom... Iróniou, či skôr tragickým paradoxom je umiestnenie pamätníka priamo na námestí SNP. Podľa primátora Jána Rybárika je osadenie busty v meste v poriadku. Pri jej schvaľovaní poslanci vychádzali z materiálov konferencie o Ďurčanskom, ktorú v roku 1996 pripravil miestny odbor Matice slovenskej v Rajci. Pod tlakom verejnosti poslanci vo februári odporučili primátorovi, aby si od historikov vyžiadal komplexné odborné stanovisko k osobe Ďurčanského. Primátor je presvedčený, že Ďurčanský môže mať v Rajci bustu, lebo bol Rajčan a v jeho osobnom príbehu vidí viac pozitív ako negatív. Výroba busty aj s montážou stála 14 tisíc eur a bola financovaná z mestského rozpočtu.

„Lož nám bráni byť slobodnými a zrelými“, povedal vo svojej homílii Daniel Pastirčák. Poukázal na to, že azda žiadnu historickú udalosť nezahľuje toľko poloprávd i otvorených klamstiev, ako ťažké a dramatické obdobie Povstania. Po roku 1948 si ho privlastnili komunisti a používali ho ako nástroj svojej propagandy. Dnes ho zahľuje tieň glorifikácie prvé-

ho slovenského štátu a skutočnú pravdu o ňom akosi nechceme vidieť. Ignorujeme fakt, že to bol totalitný štát, kde vládla jedna strana, aktívne spolupracujúca s nacistickým Nemeckom, nechceme vidieť, že v tomto štáte sa upierali základné ľudské práva občanom židovského pôvodu.

Ako sa oslava pamiatky tohto muža zhoduje s našou sebaaprezentáciou ako kresťanského národa? Prečo nedokážeme priznať, že naše kresťanstvo je poznačené tragickou pamiatkou zástupov našich spoluobčanov, ktorých sme najskôr označili žltými hviezdami a potom odviezli vo vagónoch pre dobytok do táborov smrti? Pri vyrovnávaní sa s tieňmi dymu z krematórií nám nepomôže popieranie ich existencie.

Obhajcovia vojnovnej Slovenskej republiky hovoria, že to bol prosperujúci štát. Do istej miery je to pravda, ale bola to prosperita pošpinená arizáciou, nešťastím iných a vojnou, kde náš štát stál na strane zla. Ich tvrdenie, že obetovať niektorých bolo menším zlom, ako obetovať celý národ, sa vo svetle faktu, že Jozef Tiso bol prezidentom tohto štátu a zároveň kňazom javí ako obľudná idea, popierajúca základnú pravdu, ktorú nás učil Kristus. Učil nás milovať všetkých svojich blížnych – aj tých, ktorí sú iní, učil nás milovať cudzincov, dokonca i nepriateľov. Učil nás, že naším blížnym je každý človek na tejto planéte.

Musíme mať odvahu pozrieť sa do zrkadla pravdy, nič neprefarbovať na ružovo, priznať si svoje zlyhania a zlo, inak nikdy nebudeme naozaj slobodní. Tak nás to učil Ježiš: „Poznajte pravdu a pravda vás vyslobodí.“

Pred niekoľkými rokmi som pomáhal rozbiehať novú výrobu skla na Taiwane. Bol to náročný projekt, ťahajúci sa viac ako jeden rok. Fabrika, v ktorej sme pracovali bola vzdialená len asi dva kilometre od pobrežia Tichého oceánu. Bola tam síce pláž, široká od dvoch do desiatich metrov, nevypadalo to tam však tak ideálne, ako na obrázkoch z cestovnej kancelárie. Prístupný úsek bol dlhý asi 2 km, na severe ohraničený ústím malej, dosť špinavej rieky, na juhu zálivom, kde sa pláž rozširovala až na niekoľko desiatok metrov. Za plážou bol hustý nepriechodný porast buriny prerušovaný miestami, kde rástol bambus. Často som tu – niekedy s kolegami, niekedy sám – trávil obedňajšiu prestávku. Rýchlo sme zhltnúli obed, nasadli do auta a za niekoľko minút sme tam boli. Bol to príjemný a užitočný relax, aj keď to niekedy trvalo len pätnásť minút. Pozorovali sme more, brodili sa vo vode, niekedy sme sa dokonca aj okúpali, ...ale nielen to. Začal som k pobrežiu chodiť aj večer, po práci. Postupom času sa mi ten ďaleký kúsok sveta – pás zeme a vody – stal takým blízkym, že som mal pocit akoby sme sa spriatelili. Prijímal ma, vystresovaného prácou a ponúkal oddych, pokoj a odstup od denného zhonu, umožňujúci rozmyšľanie o veciach života. Chvilu tam strávené boli príležitosťou nanovo si uvedomovať jednoduché, ale dôležité pravdy o sebe a o svete. Tie cenné pravdy, ktoré pomáhajú niesť bremeno života a dávajú nádej. Tie, ktorých poznanie vyslobodzuje, lebo majú pôvod v Tom, o kom Biblia hovorí, že stál na počiatku všetkých vecí a bude aj pri ich konci, ktorému my ľudia, jeho stvorenie, napriek našej vzbure voči nemu, našťastie nie sme ľahostajní. O tom sú tieto rozprávania.

MIRO MORAVSKÝ

ROZPRÁVANIE PRVÉ: MUŠLE

Zbierať mušle v mori je ako zbierať hríby. Jednoducho to láka. Poteší vás každý nájdený kúsok a dodá vám chuť hľadať ďalší, ktorý by mohol byť ešte krajší. Keď sme trafili na odliv a mohli kráčať po miestach, kde býva väčšinou voda, vracali sme sa často s plnými rukami a vreckami. Neboli to veľké mušle, tak od dvoch do desiatich centimetrov, udivovala ma však ich rôznorodosť. Boli šedé, biele, blede alebo tmavohnedé, s ostňami, ale aj hladké, matné i lesklé... jeden druh bielych bol dekorovaný nádhernými vzormi z tenkých bordových čiarok.

Sedel som raz na brehu a prezeral si práve nazbierané prírastky do zbierky. Boli pekné a užitočné zároveň, bývali bezpečným úkrytom pre svojich obyvateľov. Rozmýšľal som o tom, že aj my ľudia potrebujeme svoje ulity. Potrebujeme pocítť bezpečia, potrebujeme mať niečo, čo nás chráni pred ohrozeniami. Ulita však nie je len ochrana ale aj bremeno, obmedzenie. A preto niekedy kvôli tomu, aby sme sa dostali ďalej, potrebujeme rozbiť alebo opustiť svoje ulity. Potrebujeme prekonávať veci, čo nás limitujú. Hovoríme tomu pokrok a oslobodenie a hovoríme, že na to máme právo.

Je to však hra s neistým koncom...

...keď totiž v mene práva na naplnenie svojich túžob odstraňujeme to, čo nás obmedzuje, často zároveň

odstránime aj to, čo nás chráni. Potom sa stáva, že uprostred vysnívaného raja zistíme, že sme nahí a zraniteľní.

A tak sa potkýname životom, túžiaci po slobode a ochrane zároveň, naplňajúc jedno, kazíme druhé. Je to bludný kruh, ktorý znova a znova absolvujeme, ako jednotlivci, tak aj národy.

Naozaj to nemá riešenie? Sedel som tam a bezradnosť v mojom vnútri sa začala meniť na smútok. Potom som sa opäť pozrel na mušle v mojej ruke a uvidel som to.

Ich tvary mali jedno spoločné. Bola v nich zakódovaná špirála. Jednoduché perfektné Božie riešenie. Schránka zostáva stále pevná, no dokáže sa zväčšovať prostým prikladáním vrstvy minerálov na jej okraj. Svojho obyvateľa chráni a zároveň mu umožňuje rásť. A pochopil som, že aj Boží plán pre náš život je tak isto úžasný. Ak sa ho snažíme naplňovať, ponúka ochranu a slobodu pre rozvoj zároveň.

Jeho princípy sú tiež jednoduché a rovnaké pre všetkých, ale pritom to nie je o uniformite. Boh má svoje unikátne riešenie pre každého z nás, nádherné.

Pobral som sa k autu a starostlivo uložil nazbierané mušle, aby sa nepoškodili. Pripadali mi veľmi vzácne. ■

JA S CIRKVOU TICHÝCH V ZEMI

(PÁR POZNÁMOK SPS K TEXTU PIESNE)

Publikovaná pieseň *Ja s cirkvou tichých v zemi* vznikla zo spolupráce Ivana Valentu a Michala Slavka v januári 1972. Obsahovo nadväzuje na Žalm 37, 11. Pojem „tichí“ v úvode piesne je prevzatý z kráľického prekladu „tiší“ (iné preklady používajú výraz „pokorní“) a je tiež synonymom pre „tichých v zemi“ – pre pokorných veriacich Jednoty bratskej (a nielen jej), tak ako o nich písala Leontína Mašíňová v rovnomennej knihe.

M. Slavka vo svojej tvorbe používa slovné archaizmy, čím vnáša do nej charakteristickú poetickú podobu. To platí aj o uverejnenej piesni. Keďže tento jazyk, hlavne pre mladšiu generáciu už nie je samozrejmy, konzultovali sme text s našimi jazykármi, ako aj s literárnou vedkyňou PhDr. Evou Jenčíkovou, CSc. Odpovedala nám zachovať poetiku piesne v jej autenticknej archaickej podobe. Odkázala nás pritom na viaceré slovníky slovenského jazyka, v ktorých sú uvedené výrazy vysvetlené. Ponúkame vám niektoré z nich:

Emil Quandt, preč. Michal Slavka

Ivan Valenta

Ja s cirkvou tichých

1. Ja s cirkvou tichých v ze - mi zriem, Pa - ne, na tvoj križ.
 2. Pri tvojom kri - ži kľa - čim, ti sto - krát da - ku - jem:
 3. Na križ tvoj hľa - dím v bde - ní, kým zhas - ne o - ču plam

V po - hnu - tí pla - čem ne - mý, že za mňa smrť tr - piš.
 Keď zomrieť bo - lo na - čim, pri - šiel's na bied - nu zem.
 a do rúk pre - bo - de - ných smú - tok i ná - dej dám.

Nad hriechom hrô - zou ja - tý, nad ži - tím már - nym lkám, že
 Cez sl - zy jas - ám, Bo - že, te - ba mi - lo - vať, že
 Pred tó - ňou smr - ti de - su ma kri - žom bu - deš kryť, vier

mies - to mňa, ty, svä - tý na smrť si i - šiel sám.
 smr - fou tvo - jou mŕ - žem zo smr - ti svo - jej vstať.
 kríd - la k te - be ne - sú: Aj cez smrť bu - dem žiť!

rall.
 a tempo

JEZU – vokatív od lat. slova Jezus (Jezus Kristus → Jezu Kriste). Ide o všeobecne známy náboženský archaizmus (zvyčajne sa používa ako súčasť oslovenia, zvolania, pri prekvapení, či zľaknutí (Pane Jezu Kriste!, Ó Jezu!, Jezus Mária!); ako súčasť modlitby (Jezu drahý!); zriedkavejšie: Jezu Krista, Jezu Kristovi, s Jezu Kristom);

JATÝ – od slova jať (jme, jmú, rozkazovací spôsob jmi!) vo význame: (citovo) pohnúť, zmocniť sa, zachvátiť; jatý ako dokonavé sloveso; ide o známy a často používaný básnický archaizmus;

NAČIM – ide o spisovnú vetnú príslovku vo význame: treba;

PRIŠIELS' – vo význame prišiel si; ide o zaužívanú básnickú licenciu (skrátene kvôli rytmu – často sa využíva ako trochejská stopa namiesto daktylskej);

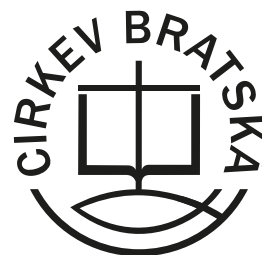
OČÚ PLAM – spojenie slovného archaizmu „očú“ so slovným poetizmom „plam“ (vo význame plameň očí / v očiach);

SMRTI DESU – genitívna inverzná metafora vo význame: veľký strach (hrôza, zdesenie) zo smrti;

VIER KRÍDLA – básnická inverzná metafora („krídla viery“) vo význame nezlomnej viery. ■

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

SEPTEMBER 2011

Spoločné modlitby za rôzne aktuálne témy cirkvi uviedol M. Jurčo

Rada viedla rozhovor so staršovstvom misijného zboru Nitra o naliehavej situácii, v ktorej sa zbor bez kazateľa nachádza a vyslovila im podporu.

Rada aktualizovala svoj plán vizitácií zborov na rok 2011. Podľa možnosti sa uskutoční vizitácia v Nitre ešte do konca roku 2011 a vizitácia v Michalovciach sa presúva do roku 2012.

Poverila tajomníka (vzhľadom na schválenú novelizáciu Poriadku CB) prípravou tabuľky s novými intervalmi hlasovania o ďalšom zotrvaní kazateľov v zbere.

Rada diskutovala o ďalšom postupe ohľadom vyúčtovania duchovného poradenstva Modulárnej školy. Na septembrovej pastorálke bude o tom diskutovať s kazateľmi a potom v najbližšom možnom termíne so zástupcami MPK.

Rada zobrala na vedomie obsadenie zborov kazateľmi:

- 17. júla bol za správcu zboru v Prešove inštalovaný Martin Jurčo

- 4. septembra bol za druhého kazateľa v Hermanovciach zvolený a inštalovaný Pierre van Vuuren

- 11. septembra bol za správcu zboru v Bardejove inštalovaný Martin Uhriňák

- 18. septembra sa v zbere Michalovce uskutoční voľba Bohdana Roháčka za správcu zboru.

Zostáva naliehavá potreba správcov zborov v Nitre a Starej Turej.

Rada viedla rozhovor s vikárom Martinom Kačúrom zo Spišskej novej Vsi v súvislosti s jeho návratom z ročného študijného pobytu v Škótsku a s pastoračným asistentom Jánom Verčimákom v súvislosti s jeho nástupom do služby v Leviciach.

Rada zobrala na vedomie správu o plnení celocirkevného rozpočtu z cirkevných zdrojov aj zo štátnych dotácií.

Rada informuje, že 13.–19. decembra navštívi našu cirkev predseda sesterskej cirkvi v Nemecku, Ansgar Hörsting s manželkou.

Rada oznamuje, že Výročná konferencia Cirkvi bratskej sa uskutoční 27.–28. apríla 2012 v Prešove.

Zapísal: Ján Henžel

ZÁKLADNÁ ŠKOLA NARNIA V BANSKEJ BYSTRICI HĽADÁ:

Vychovávateľa pre 1. ročník

s možnosťou stať sa učiteľom 1. ročníka v ďalšom školskom roku. Požadované vzdelanie – vychovávateľ, špeciálny pedagóg alebo učiteľ 1–4

Triedneho učiteľa pre 4. ročník

najlepšie aprobácie AJ–SpJ/ Inf/ G, alebo AJ/VV/ HV/CH/M/SJ.

NARNIA je kresťanská škola misijného charakteru, kde viac ako 70% detí a ich rodín nenavštevuje žiadne cirkevné spoločenstvo. Škola vznikla pre päť rokov a stojí na prahu rozvoja druhého stupňa. S tým súvisí nápor na nových učiteľov. Boli by sme veľmi radi, keby väčšinu nášho pedagogického zboru tvorili učители, ktorí nasledujú Ježiša Krista. Zatiaľ je náš kolektív učiteľov zložený z kresťanov, ale Banská Bystrica a jej okolie prestáva stačiť.

Viac informácií o našej škole nájdete na
www.narniabb.sk

VYBERÁME Z PROGRAMU NADÁCIE POLIS V ŽILINE

**O tom, ako sa brániť
manipulácii, zlu a násiliu
piatok, 7. október 2011 o 16. 00 hod**

Dialógy o tom, aké správanie je typické pre manipulátorov a ako rozoznať manipulačné techniky vo vzťahoch, v rodine, práci, obchode, reklame, médiách i v politike. Rozprávanie aj o násilí, agresívnom správaní a o spôsoboch obrany proti násilníkom. Myšlienky: čo musíme urobiť, aby sme boli vnútorne slobodní a ako vytvoriť taký svet, v ktorom je v nás a okolo nás viac dobra ako zla.

Hostia programu:

Teológ a šéfporadca predsedníčky vlády SR **Marián Balázs**, psychiater **Jozef Hašto** a psychológ **Anton Heretik**, členovia výboru Slovenskej psychoterapeutickej spoločnosti a pedagógovia slovenských univerzít. Podujatie, ktorého súčasťou je autogramiáda hostí, moderuje **Tibor Máhrík**.

SAMI PROTI SEBE

ŠTEFAN MARKUŠ

Konateľ zla ľudia stotožnili s Usamom bin Ládinom, ktorého agenti CIA vyškolili za bojovníka proti inému diablove v Afganistane. Spojenec sa však zmenil na nepriateľa. Vzbúril sa proti západnej civilizácii. Jeho nenávisť voči svetu vyspelej technológie rástla poznávaním miery odlišnosti medzi kultúrou, z ktorej vyšiel a tou, ktorá ho uvádzala do tajomstiev high-tech. Priateľstvo účelovo predstieral, aby mohol zasadiť smrteľný úder svojim učiteľom. Konečnú skazu kresťansko-židovskej kultúry nedokončil. Rozsievač zla skončil násilnou smrťou. Svet odpláca zlo rovnakým zlom.

Likvidáciou jedného teroristu zlo zo sveta však nemožno odstrániť. 11. september 2001 bol počiatkom stretu odlišných civilizačných kultúr, islamskej a kresťansko-židovskej. Bin Ládin vyhlásil vojnu západnej civilizácii, ku ktorej sa my vehementne hlásime.

Tohto leta sme boli svedkami aj odlišného protestu. Bol poklusom vzbury vo vnútri kresťansko-židovskej kultúry. Človek, odchovaný kresťanskou tradíciou sa stal masovým vrahom svojetí. Premyslene a bez pohnutia svedomia zaútočil na svoju vlastnú kultúru. V tejto súvislosti nám napadá čudná otázka: „Čo je horšie? Boj proti cudzej kultúre, alebo ničenie svojej vlastnej?“ Anders Breivik, nórsky pravicový extrémista, vraždil bez obáv o svoju budúcnosť. Podľa psychiatrov, konal pri plnom vedomí. Zámer uskutočnil a potom sa policajtom dobrovoľne vzdal. Aký bude jeho osud? Uväznia ho na 30 rokov do pohodlnej väznice? Bude trest straty slobody riešením pre jeho nápravu, ak sám život mu nie je hodnotou? Mnohí vnímajú vraž-

diace strelecké cvičenie Andersa Breivika ako dôkaz počiatku rozkladu západnej civilizácie. Letná udalosť v Nórsku kresťanom pripomína dôležitú biblickú tézu, na ktorú moderná spoločnosť pomaly zabúda. Konaním zla nemožno upozorňovať na zlo iných.

Prekvapuje nás, že Západu prestávajú veriť už aj významní politici. Viktor Orbán nedávno spochybnil hodnoty, ktoré západná civilizácia v súčasnosti prezentuje. Hovorí, že únik z väzenia Východu môže skončiť vo väzení Západu. Podobnú myšlienku vyslovil po skončení 1. svetovej vojny už aj nemecký filozof Oswald Spengler (*Zánik západu*, 1922), ktorý odmietol historickú úlohu západnej civilizácie a predpovedal jej rozpad. Od tých čias ju ľudia pochováajú, ona však odmieta zomrieť.

Zostáva pravdou, že racionálne mysliaci ľudia skôr uprednostňujú odskúšaniu západnú orientáciu a nie smerovanie do neznáma. Aj kresťania postkomunistických krajín skôr nadržujú „úpadkovému“ Západu a jeho štýlu života, lebo majú kruté skúsenosti z obdobia totality. Dnes si čoraz viac uvedomujeme význam naliehavej výzvy apoštola Petra: „Neodplácajte sa zlým za zlé, ani zlorečením za zlorečenie, ale naopak: Žehnajte..., veď kto chce milovať život a vidieť dobré dni, nech si zdržuje jazyk od zlého... nech sa odkloní od zlého a činí dobre“ (1P 3, 9n).

Nehlásajme zmeny paradigmy myslenia, ktorá by nás vohnala do zápasov samých proti sebe, ale posmeľujme sa navzájom pre návrat k biblického príkazu pre život. Verím, že v tomto kontexte správne rozumieme príkazu Písma: *Žehnajte!* ■

Tohoročné leto bolo horúce,
mokré a, žiaľ, i vraždiace.

Udalosti na ostrove Utöja,
zaživa pochovaní ľudia
v Maďarsku, balkánske vy-
rovnávanie účtov v Bratislave
a iné šokujúce príbehy narú-
šali naše pokojné dni

oddychu. Máme za sebou
rušné dni dovoleníek.

V septembri t. r. spomíname
na jedno smutné výročie.

Pred 10 rokmi televízne
obrazovky donekonečna
ukazovali nárazy unesených
boeingov do mrakodrapov
v New Yorku. Apokalyptic-
ké zábery pripomínali triky
z akčných filmov. Až po čase
si svet uvedomil, že zlo je
reálne a má konkrétne meno.

DIALÓG

MLADÝCH

08-09/2011, IV. ročník

EDITORIAL

fotky v tomto čísle: Rebeka Nagyová

TeenGames 2011 na Slovensku

Štyri zúčastnené krajiny (Bulharsko, Poľsko, Srbsko, Slovensko), 100 teenagerov a 35 vedúcich vytvorilo spoločenstvo, ktoré so záujmom sledovali prevádzkovatelia zariadenia i samotný majiteľ. Až neskôr vysvitlo, že sa tejto vekovej kategórie báli a absencia alkoholu a neviazanej zábavy bola pre nich milým prekvapením.

Nosná téma bola Víťazi menia svoj svet. Kto sú víťazi? Čo treba zmeniť? Aký je náš svet? Je nutné mať odvahu? Ako chápeme službu? ... to je len niekoľko otázok, ktoré sme spolu rozoberali.

Hlavnou náplňou boli športové súťaže vo futbale, streetbale, stolnom tenise, volejbale, šachu a behu. Ďalšou zaujímavou dimenziou boli workshopy. Vynikajúce veci vznikli na výzvu: Our great idea (na tému odvaha), formou krátkych videoklipov a prezentácií. Druhou oblasťou, ktorá dokazuje, akým univerzálnym jazykom hovoria všetci teenageri, boli hudobné workshopy.

Pre zhoršené počasie sme nemohli uskutočniť dobrovoľnícke práce (tzv. Compassion Hour), ale aspoň sme vyzbierali v areáli odpady a vyčistili pieskové doskočisko.

A odkiaľ sa TeenGames vzali a ocitli u nás na Slovensku? Ako iniciatíva s ambíciou spájať teenagerov s miestnou komunitou cez šport, sa prvýkrát uskutočnili v Kapskom meste v roku 2000. Odvtedy sa uskutočnili na rôznych miestach sveta. Môžeme ich popísať ako strom, ktorý má korene, kmeň a vetvy, ale tak, ako na každom konci sveta vyzerá strom inak, tak sa líšia TG v rôznych krajinách. Ich víziou je vidieť teenagerov, ktorí spolu športujú a učia sa spôsobom, ktorý prináša osobnú, duchovnú a spoločenskú zmenu. Medzinárodné TeenGames sa uskutočnili prvýkrát v Aténach r.2008 ako iniciatíva gréckeho Scripture Union, za účasti Bulharska, Srbska a Slovenska. Po Srbsku (2009) a Bulharsku (2010) sa hosťujúcou krajinou stalo Slovensko. Organizovať sa ich odhodlali Spoločenstvo čitateľov Biblie (Scripture Union Slovakia) a Atléti v Akcii, s finančnou podporou Mládeže v Akcii.

Natália Luptáková

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Cabadajová**
Šimon Evin
Nad'a Máhriková

grafické spracovanie: **Nad'a Máhriková**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

nie je všetko smutné, čo prší

Nechutne veľký a nebezpečne vyzerajúci hmyz všade, kde sa človek pohol, či pozrel; vlhkosť na izbách, vďaka ktorej nevyschlo nič ani za toho najteplejšieho dňa; a vôbec počasie, ktoré prznilo predovšetkým v druhej polovici tábora športové zápolenie, polihovanie pri bazéne, či akékoľvek spoločné aktivity v exteriéri vytrvalým a neúnavným dažďom. O tom všetkom by som mohol písať, ale pochybujem, že by z toho niekto niečo mal, a tak sa pokúsím nájsť jasné a žiarivé obrysy mračien, čo nás na Teen Games v Tesároch sprevádzali, a ktoré niekedy prepukli v priam až oslepujúci jas a teplo.

Ak žijete v Bratislave, príde vám často hlavné mesto obyčajné a nezaujímavé, mesto, ktoré poznáte až príliš dobre. Máte chuť vypadnúť, zažiť niečo nové, zaujímavé, ale predovšetkým naozaj to iné. Práve pre takéto prípady sa treba odhodlať na zorganizovanie poznávacej hry po Bratislave pre návštevníkov z okolitých krajín, aby ste pri jej príprave zistili, koľko toho o rodnom meste neviete, pritom sa ešte aj zabaviť na ešte stratenejších, ale o to statočnejšie zápoliacich Poliakoch, Srboch a Bulharoch v neprijemnom mrholení v uliciach Starého mesta, ktorí veľmi úspešne zodpovedali zákerné otázky tých, čo hru pripravili a za

odmenu si zaslúžili nakoniec aj nejaké to slnko. A teda to, že si odvtedy pamätám, že na nádvorí Primaciálneho paláca stojí socha sv. Juraja a draka a že v múre Starej radnice je uväznená (asi turecká) delová guľa, určite nie je jediný dôvod, prečo bol pre mňa výlet do Bratislavy jednoznačne jedným z vrcholov.

Priznám sa, nie som veľký fanúšik tímových športov, a vôbec sledovania športov ako takých, pretože sa pri ňom vyplavuje príliš veľa nebezpečných emócií a nikdy som sa nevedel celkom „zjednotiť“ s takým či onakým tímom, aby som vedel úprimne povedať „vyhrali sme“. Ale keď okolo 50 fanúšikov mokne na ľadovom daždi stojac okolo futbalového ihriska, aby podporili svoje krajanky, či krajanov v boji o medaile, kričiac, tleskajúc, skákajúc a pobežujúc v tom nečase, až sa zdá, že to naozaj nikomu neprekáža, je v tom predsa len niečo čarovné. Veľa sa hovorí o tímových, či národných duchoch, národnej hrdosti, ale toto bolo oveľa prostejšie – jednoduchá radosť z hry, či úspechu a spolupatričnosti s tými, čo musia súperiť nielen so súperovým tímom, ale aj s kalužami na ihrisku, ktoré prekážajú v behu lopte a rovnako aj hráčom, ktorí ju naháňajú.

Priestor mi určený sa naplnil a som veľmi rád, že by sa ešte našlo toho mnoho, o čom by sa dalo písať. Namiesto dvoch výnimočných zážitkov tam rovnako dobre mohlo byť spoločné tancovanie belgických kruhových tancov v miestnosti veľkosťou na to naozaj nedostačujúcou, silná a úprimná národná noc Poliakov, či workshop o bubnovaní so vzácnym africkým hosťom, ale to by sme tu spolu naozaj museli sedieť do rána.

Matúš Lupták

John Stott a Teen Games?

Uprostred leta zomrel John Stott, jeden z najznámejších evanjelikálnych pastierov a teológov. Čo má však spoločné s TG na Slovensku? Priamo s týmto táborom asi nič, ale Scripture Union, ktorý ho organizuje, s ním má veľa spoločného. John Stott bol osem rokov riaditeľom SU vo Veľkej Británii a že spolupracoval s touto organizáciou, nebola úplne náhoda. Toto sú jeho slová: „*Scripture Union na mňa veľmi vplývala a formovala ma v mojom živote, čo je dlh, ktorý jej nikdy nemôžem splatiť. V prvom rade to bol jeden z pra-covníkov SU, ktorý mi ukázal cestu ku Kristovi. A po druhé, bola to SU, ktorá ma naučila disciplíne denného čítania Biblie, čo je vec, ktorú považujem za nevyhnutnú pre rast a sviežosť kresťana.*“

Služba Johna Stotta nebola zameraná len na vysokoškolských študentov, venoval sa aj deťom a teenagerom na rôznych táboroch, či už ich organizovala SU, alebo jeho miestny zbor... Že by mal John Stott predsa len niečo spoločné s našim táborom?

Juraj Institoris

je posledný deň tábora...

hektika trochu upadla a tak som sa vybral k ihrisku, kde zápasy teenagerov vystriedal rekreačný volejbal vedúcich. Na pár minút som jedného stiahol z hry, aby prezradil, ako vníma TG – Aleksandar Dega.

Môžeš sa krátko predstaviť?

OK, volám sa Aleksandar a na Teen Games som jedným zo srbských vedúcich. Tiež som študent teológie, prvák. A ešte jedna vec – som Olgin syn! (hlavná vedúca srbskej výpravy, pozn. red.)

Je to myslím už štvrtý raz, čo si prišiel na TG. Prečo sú pre teba tak dôležité, že si prišiel znovu?

V skutočnosti sú moje tretie, do Grécka (2008) som nemohol prísť, lebo som mal dôležité testy na univerzite. Som tu tretíkrát, lebo je to cool stretnúť mladých a deká z iných krajín, z Poľska, Bulharska a Slovenska, samozrejme! Som rád, že tu môžem byť časťou worship kapely, ktorá je rok od roku lepšia – máme stále viac ľudí, ktorí dokážu hrať na rôzne hudobné nástroje.

Prichádzam však aj kvôli športom, aj tie mám rád, najmä futbal. Niekedy prehráme, niekedy vyhráme, ale je to všetko pre decká, pre ich úsmev.

Čo je pre teba najdôležitejšie na Teen Games? Šport, alebo worship, alebo niečo iné?

Pre mňa je to určité spoločenstvo. Takéto spoločenstvo, vzájomnú blízkosť má podľa mňa viac východná ako západná Európa. Toto je podľa mňa veľmi dôležité, je to ako v prvej cirkvi, keď tam držali spolu. Ale všetko tu je dôležité: worship, zvesť, malé skupinky, je to priestor, kde môžeme šíriť dobrú správu.

Čo bola pre teba top udalosť tohto tábora?

Najudalosť týchto TG? (odmlka) Asi finálový zápas dievčat Slovensko–Bulharsko vo futbale. Nevieť prečo mi napadlo práve toto, možno preto, že sa to hralo dnes. (Zápas skončil 1:0 pre SVK po penaltách, keď predtým najmä náš tím nevyužil viac ako desať nájazdov na bránu.)

Chcel by si ešte niečo dodať?

Snáď len – uvidíme sa o rok v Londýne! To bude super, dúfam, že budem môcť ísť na svoje štvrté TG. Tak teda dovidenia v Londýne!

Juraj Institoris

Sme veľmi vďační, že sme mohli prísť na Slovensko a mali skvelý čas s ľuďmi z rôznych krajín. Teenageri si užívali športy a každú sekundu programu. Národné večery boli zážitok, ktorý si budeme dlho pamätať. Ale predovšetkým – nič sa nemôže porovnávať s časom, ktorý sme strávili v Božej prítomnosti. Worship a lekcie a, samozrejme, možnosť zdieľať sa s veriacimi z rôznych krajín – toto všetko dokopy je krásny dar, ktorý sme dostali v tábore! Ďakujeme Bohu a každý človek z nášho tímu poslať pozdravy našim výborným hosťom – Slovenskému tímu! Veľmi sa tešíme, keď sa opäť o rok uvidíme v Londýne!!!)

Bulharský tím

reakcie
(zochvilu Lea Laurovicová)

Nebolo to prvýkrát, čo som bola na TG, ale ten pocit bol, akoby som bola prvý raz na campe. Naše kultúry sú rozdielne a každá má svoje tempo a štýl života, ale po chvíli si zvykneš na nových ľudí a celú skupinu. Pre mňa osobne sú tieto tábory veľmi dôležité, lebo ma títo ľudia pozitívne ovplyvňujú. Začala som si všímať, ako moji rovesníci slúžia Bohu, ako sa do toho vkladajú a povzbudilo ma to, aby som sa snažila posilniť môj vzťah k Bohu. Za nič na svete by som nevynechala tento tábor... Dúfam, že sa uvidíme o rok :)

Andjela, Srbsko